

GAZDASÁGI LAPOK

47. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1915. November 21.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását eredeti Fowler-féle gőzekével, épügy mélyrigolozást szőlőtelepítésekhez elvállal

WOLFF ERNŐ = gőzszántási vállalkozó =
BUDAPEST-KELENFÖLD

Bakancs és bőrcsok

hadifogoly munkásoknak, erős talppal, előnyös áron. Meg nem felelőt megtekintés után bérmentve visszaveszek. SCHÖNFELD, Budapest, VI., Vilmos cs. szár-ut 43. Telefon: 16-34.

„ASTRA“ gázmotor,
„ASTRA“ gázlokomobil,
„ASTRA“ gőzekemozdony.

Ideális üzemgépek. Leggazdaságosabb üzem.

Az „Astra“ gázugépek üzeme a legolcsóbb; óránként és lóerőnként 450+490 gramm faszenet fogyasztanak 3 fillér értékben.

Felvilágosítással szívesen szolgál a Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Vilmos császár-ut 32.

Sürgőnyozim:
TURKSMA
Viehgeschäfft
Leeuwarden

Pontos
kiszolgálás

Elsőrendű
elismerő
nyilatkozatok

Eredeti hollandi
hasas- és tenyész-

szarvasmarha

vételeket közvetít mérsékelt jutalék mellett

J. TURKSMA,

szarvasmarha kereskedése

LEEUWARDEN (HOLLAND).

Gazdák figyelmébe!

FOGLYOK ÉS MUNKÁSOK

élelmezésére

LEGOCSÓBB ÉS LEGTÁPLÁLÓBB
a cukrozott

KÁVÉKONZERV

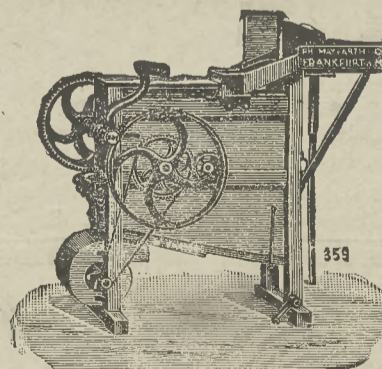
Kapható: 46 grammos koczkadagoneként 8½ fillér.
1 kg. 1.84 „

HUSIPARI GÉPRAKTÁR BUDAPEST, IX.,
BAKÁCS-TÉR 5/G.

BAKANCSOK

katonai foglyok és munkások részére jutányos árban kaphatók BASCH és THIERFELD cégénél BUDAPEST, VI., Szerecsen-utca 44.

Takarmányelőkészítőgépek.

Répavágók-, szecskavágók-, burgonyagőzölők-, zuzómalmok-, darálómalmok-, marhatakmánygőzölők-, kukoriczamorzsolók-, széna- és szalma-sajtókat

gyárt és szállít

PH. MAYFARTH & CO. WIEN,

II., Taborstrasse 71. mezőgazdasági és ipari gépek gyára.

734. számú képes árjegyzék ingyen bérmentve.

Z s á k-
és
p o n y v a-
k ö l c s ö n z é s .

ZSÁK, PONYVA, ZSINEGÁRUK

legmegbízhatóbb szállítója
SCHILLINGER MIKSA
Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (Az országház mellett.)
Telefon: 45-26. Alapított 1878.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELVE:
Hosszú mezői gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szerelmi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz oszthatók.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt minden cikkért az utannyomas joga fentartva.

KEZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Szemle	537
Tárhoza. — Egy utamról. — r — n.	538
Gazdasági Levél. — Andor András	538
A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kié- zetésével. — Löherer Andor	540
Még néhány szó a többtermelés ügyében. — Wolf Guidó lovag	540
Összehasonlító kísérletek gyomirtó vegyületekkel. — Dr. Windis-h Rikárd	540
Könyvismertetés	541
Kérdések és feleletek	541
Kérdések: Herdiloska—Kund-féle szántógép. B. L. Feleletek: Nospolya, mint törpefa. Balogh Bálint	541
Hírek	542

(Időjárás. — Gazdasági helyzet. — Olcsó árak. — máshol, nem nálunk és a gabonafeleslegek. Hadi-
kölcsön. — Kodolányi-féle gazdasági zsebnaptár. —
Két levél.)

Mult héten már maudnem ujjongott a gazda-
közönség az időért, mely oly kegyes volt meg-
engedni, hogy négy napon át vehessen (a hét-
ből) és áldotta érte az Uristen jóságát. De mire
soraink, melyekben mi is dicsőimuszit zenge-
deztünk, napvilágot láttak, már újból felhő közé
bujt a világító égtest és megeredtek az ég csa-
tornái, úgy hogy minden mezői munka szünete-
lésre van kárhóztatva. Azután, hogy még kriti-
kusabbá válják a helyzet, hideg szél süvített vé-
gig az országon, mely meghozta a fagyot, majd
a havat, mely ugyan elolvadt és szaporította az
unos-untig megutált sarat, de a gazdák munka-
vágyát teljesen tönkresilányította.

Pedig, aki úgy keresztül-kasul vasutazta
hazánkat, az szomorodott szívvvel tapasztalhatta,
hogy még igen sok vetnivaló van s hogy a meg-
késett gazdák igazi lutrit játszanak, mert még
most is vetnek rozsot is.

Ha fog lehetni — kisebb-nagyobb megszakítá-
sokkal — karácsonyig vetegetni, akkor talán az
őszi gabona tavalyi területének 75—80%-át
földbe tudják juttatni gazdáink. Sok répa, kuko-

rieza, sőt még burgonya is van kint a földeken.
Őszi szántás igen kevés készült eddig.
Ez a helyzet képe ma!

Oh, dicső nap! Végre elérkeztél és városok
lakói örömmel üdvözlödnek Hozsannát a leg-
újabb sütetü rendeletnek, mely a kormány mű-
helyéből kikerült.

Hangzatos cím ragyog felénk a lapok hasáb-
jairól, káprázik szemünk, talán nem jól látunk;
hisz az lehetetlen, a mostani világban, midőn
minden áldott és áldatlan nap újabb áremel-
ésekre ébredtünk — egyszerre a liszt olcsóbbó-
dásáról szóló hír tündöklök felénk.

Ugyanis a hivatalos lap rendeletet közöl, a
mely a háború tartamára megszabott három
lisztminőség (nullás-, főző- és kenyérliszt), a kö-
zépső minőségnek, vagyis a főzőlisztnek a nagy-
bani árát q-ként átlag nyolcz koronával mér-
sékeli. Budapesten e szerint a nagybani ár 60
koronáról 52 koronára száll alá, míg a kicsiny-
beni ár az eddigi 70 fillér helyett alkalmasint
62 fillérben állapodik meg.

A mint elolvassuk az egész nagy hühót, mely
semmiért csinálódott, mindjárt tisztában vagyunk
azzal, hogy a hiszevény fogyasztóközönség me-
gint egy csalódással lett gazdagabb — mert kü-
lönben az áruzsora miatt ugyis naponta szegé-
nyebb lesz — t. i. a rendeletre visszatérve, abban
a főzőliszt ára is csak elméletben szállt le or-
szágrészenként az 51—52.25 koronás árnivóra.
A rendelet 2. pontja ugyanis megengedi, hogy
azok a törvényhatóságok, a melyeknek az ed-
digi őrlés alapján a főzőlisztből készletük van,
azt ezután is e rendelet előtt érvényes árért áru-
sithassák. Budapest főváros — értesülésünk sze-
rint — ezen az alapon már el is határozta, hogy
a régi ártól nem tér el.

Itt a nesze semmi fogd meg jól! Szeptember
óta vajudott a hegy és megszülte az egeret, de
az sem életképes — akár a főváros tejintézké-
dései.

A minap egy élelmezési tiszt, ki pár napi sza-
badságon volt idehaza, mesélte, hogy pár hét
előtt a harcstéren — Tarnopol környékén —
vett egy borjut 8 K-ért, egy ludat (hogy hizott
volt-e vagy sem, arról hallgat a krónika) 3 K-ért
és egy szép nagy csibét 50 fillérért. Már ez a há-
rom szemelvénnyel is elégséges arra, hogy a hazai
drágaság miatt elkeseredésünk tetőpontra hág-
jon. Hisz ha nálunk ma egy vidéken még tür-
hető árak vannak, akkor a közvetítőkereskedele-
m fogdmegei már ellepik a piacokat, össze-
vásárolnak mindent, még fel is verik az árakat
hamarosan és viszik elraktározni, felhalmozni a
készleteket, hogy azután áruhiány címén minél
magasabbra emelhessek az eladási árakat.

Ez az igazi áruvisszatartás, nem az, mit a
gazdákra fognak. Hireink között is van egy, mely
megmagyarázza, mi van gabonából a gazdák
kezen; de utazásaink alatt látott és hallottak
alapján mondhatjuk, hogy valóban csekélyek
azon szemesterménykészletek, melyek, mint el-
adandó feleslegek, a földmivelők kezén találha-
tók s a hol még van ilyen, ott annak eddigi visz-
szamaradása indokolt. Mint látni, a vetés még
folyik s a mig az nincs befejezve és a gazda nem
is tudja mennyi vetőmagra van még szüksége,
mert minél később vethet, annál sürűbben kell
a magot földbe juttatni. Igája el van foglalva,
nem szállthat, vagy rossz az ut, hogy lehetet-
len a szállítás.

Majd ha kifagyott a vetőgép és az eke a talaj-
ból, akkor fognak lovat vagy ökröt a gabonás
kocsik elé. Tudunk eseteket, midőn egy hóna-
pon át zsákban várta a buza vagy rozs azt az
időt, hogy vasuti kocsiba rakhassák.

Talán erről is a gazda tehet?

Mikor ma a legkisebb törpebirtokos is olvas
ujságot, talán csak tudja azt is, hogy megnyitott
a dunai forgalom, hogy a Balkán, azaz Románia
és Bulgária gabonafeleslegei hajókáznak fel a
Dunán, hogy tehát semmi kilátás sincs áremel-
kedésre, — akkor talán csak nem lesz oly botor
valaki, hogy még is visszatartsa gabonáját —
csak azért is »jusztra«.

A harmadik hadikölcsön jegyzése bezárult, de
az eredmény — természetesen — lapzártáig
még nem volt megtudható, azonban, mint a
pénzügyi hírekből tájékozódunk, az eredmény
fényes s felülmulta úgy az 1-ső, mint a második
hadikölcsön összegét.

Nem mulaszthatjuk el e helyen is t. gazda-
társaink szives figyelmét felhívni arra, hogy az
áldott jó boldogult Kodolányi Tóni bácsink által
alapított s immár 56-ik évfolyamában levő Me-
zőgazdasági Zsebnaptár az 1916-ik évre elké-
szült és lapjaink kiadóhivatala, az anyagi áldo-
zatoktól nem rettenve vissza a tetemesen meg-
drágult nyomdai s egyéb költségek dacára is a
rég 2 K 80 filleres árban árusítja ezen közked-
veltségnek örvendő könyvet.

Levél töredék:

Hogy mennyire megrontott bennünket gazdá-
kat a kormány az által, hogy a terményeink árát
oly alacsonyra állapította meg, és ipari cikke-
ket, napszám béreket szabadjára hagyta, kitü-
nik ezen jegyzékből. Háború előtt a gyáros 9 fo-
rintért, azaz 18 koronáért adta a kocsikenőcsöt,
most pedig 130 koronát kér métermázsáért!
Hát nem horribilis uzsora ez? Ez csak egy
gyári hulladék és ily iszonyu áru! Majdnem

**TAKARMÁNYDARA (KORPA)
TENGERICSUTKÁBÓL**

a LANZ-féle őrlőgéppel! Az
eddig csak tüzelésre használt
tengericsutka mint KITÜNŐ
TAKARMÁNY értékesíthető.

Eredeti
amerikai

CASE

gőszántó-
gépek,
a c z é l
c s é p l ö k.

STOVER amerikai benzinmoto-
rok és lokomobilok.

AJÁNLATTAL
SZOLGÁL:

**HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET,
ÜLLŐI-UT 52/g.**

Sürgönczim: CASE BUDAPEST.

nyolczszoros ár és a búzánk árát a régi árak duplájára sem maximálta a kormány, a mi iszonyu sérelem. A fűszerekek is iszonyu uzso-rát üznek mindennel. p. o. a 60 filléres rizst 4 koronáért „vesztegetik“. Ezek vagyont szereznek, mi pedig csak tengődünk. Egy pár paraszt csizma 35—45 frt. = 70—90 korona. Ilyet miért tőr a kormány? A napszám most, e 7—8 órai rövid napon 4—5 korona! Tessék ily kiadások mellett gazdálkodni, midőn 36.50 koronás búzát termelünk! Mindenben csak a gazdák huzzák a rövidebbet. Mi odaadjuk fiainkat, állatainkat, szekereinket és kapunk oly árt, a melyért besze-reznünk az elvitteket nem lehet, tehát károsodunk a haza javáért, az iparosok, gyárak, szállítók vagyonekat gyűjtene. Itt ma-holnap az új év, 5 cselédhely üres, nincs kilátás sem arra, hogy kapjak. Két régen kimustrált kocsisom van és ezeknek e hó 23-án megint vizsgálatra kell menniök. Ha beveszik, öt lovmat ki gondolja? Kapható ember absolute nincsen. Kérdezem, hogy folytathatom a gazdaságot? De az adót pontosan fizetnem kell, ha nem produkálhatok is! Nem szörnyü állapot ez? Kovácsunkat mind a hármát elvitték, 24 kilométerre járok kovács-munkáért. Több költség és időpazarlással jár ez.

P.

II-ik levél.

Síralmas állapotban van szegény hazánk me-zőgazdasága, ennek méltó társa a szőlőgazdaság; és ha elemezzük az állapotok indító okait: a síralmas helyzet okát, a legtöbb esetben magunk-ban, intézményeink tökéletlenségében s a ma-gyar nembánomtságban találjuk.

Az állatállomány védelmére ki van mondva, hogy a teheneket levágni nem szabad s derüre-borura vágják, vágják és vágni fogják a hasas teheneket, mert a rendelet csak papíron van.

Sehol semmi erély. Szabad rablás mindenütt, a hatóság behunyt szemmel nem látja, hogy ki-szipolyozzák az embereket a falusi szatócsból kezdve a nagykereskedőig, sőt a jó példát éppen a nagybankok adják elő, hogy miképpen lehet a rizst, kávé, cukrot, szalonnát, zsirt úgy meg-drágítani, hogy belepusztul a lakosság s ennek különösen az a rétege, a mely fix fizetésből él, vagy nem-e megbotránkoztható dolog az, hogy a földgázt külföldi tőkepenészesek fogják kihasználni, hát hol vannak a hazai nagy pénzintézetek, a bankok, a hol a milliárdok 2—3%-ot sem hoznak? Hol? Hát babot vásárolnak össze, meg diót, meg szappant, zsirt, cukrot, hogy 1000%-kal sózzák a yakadra boldog magyar fogyasztó! Ez az ő közgazdasági ténykedésük, ők a nagy szatócsok!

A zsir kérdése meg éppen komikus. Nincs tengeri, nem lehet pénzen sem kapni tengerit,

nem lehet sertést hizlalni és csudálják, hogy nincsen zsir, szalonna, vagy megfizethetetlen az ára.

A szőlőre vonatkozó jövő kilátásaink meg egyenesen megdöbbentők.

A mult évi fagy megsanyargatta a vesszőt, a rügyek gyarlók, fejletlenek maradtak, az idei peronospora miatt pedig a levél már a nyár utol-ján lehu lott a vesszőkről, hát hová, hol és ho-gyan fejlődhetett volna az idén életképes rügy a jövő évi termés alapjául?

Rézgáliczról eddig szó sincs. Majd meg fog kénsni ezzel is a tisztelt kormányunk, mint a ren-deleteivel, pedig hát mindent félretéve és minden tiszteletet megadva, hatalmas és nagyra-be-csült német szövetségünknek — azt igazán elvárhatnók tőle, hogy adjon rézgáliczot nekünk, hiszen mi odaadtuk neki tavaly, sőt az idén is a gabonánkat s nem vélünk talán igaz-ságtalanságot elkövetni, ha ezt az örületes drá-gaságot talán éppen azért szenvedjük, mert min-dent kiviszünk úgy, hogy alig marad v. lamink az országban, csak a borunk, azt pedig azért nem visszük ki, mert itthon és a periferiákon gyárilag állítják elő vitéz katonáink szomorú vigasztalására.

Horgosi királyhalom, XI/12 1915.

Szobonya Bertalan.

Ezen két levélhez nem kell bővebb magyarázat.

Gazdasági levél.

Érsekujvár, nov. 9.

Vasárnapi szórakozásképpen kiballagtam a vasuti állomásra, mely nagyon is forgalmas, mert tetszik tudni, hogy gőcpont a mi stációnk, melyről nem csak Budapest és Wien felé lehet utazni, hanem Nyitra, Kistapolcsány és Komárom felé is; no, meg a ki Zsolna felé óhajt vándorolni, annak is errefelé kell igazítani a sze-kere rudját. Városkánk lakóinak mulatsága az, hogyha szabad idejükben kijöhetnek gyönyör-ködni a nagyszámu utazóközönség sürgős-for-gásában. Most ugyan csak a váróteremből vagy az étkezőből élvezhetjük ezt az örömet, de azért szemeinknek legeltetése egy kis változatosságot hoz a mindennapi életbe.

A sors összehozott ezuttal egy szatmármegyei gazdatárssal, kit mindjárt azonagy ülőhelyében kivallattam — akár egy vizsgálóbíró — a szat-mári gazdasági helyzetéről. Neki adom át a szót, a mennyire emlékszem, imígyen beszélt.

„Azt a lapokból unos untig tudják már, hogy a katonai lövételeknél milyen panamak voltak nálunk és hogy e miatt nem egy volt ur most hüvösön ül s vagyonának csak romjai maradnak meg talán, vagy el fog uszni mindene a szégyen-letes üzelmek miatt. Egyiknek szép kastélya, má-siknak birtoka, földje, pénze, értékpapirjai stb.

kiözönlének, szagtalanítva nem lesznek, teljesen eredeti orrcsavaró mivoltukban gerjesztik az undort s majd felfordítják a járókelők gyomrát. Hogy pedig még nagyobb legyen, majdnem ösz-szes érzékszervünkre nézve a kártékony behatás, hogy még jobban égesse szemünket a gőz és füst, prüszköltesen a bűz és fojtogasson min-denféle légnem, majdnem minden második-harmadik utcában működik néhány aszfaltol-olvasztó kalyha; máshol kátránnyal telített fakoczkákkal javítják az utca burkolatját. No de nem folytatom tovább a leírást, hisz az eddig közöltékből is tudhatja a kedves olvasó, hogy a magamfajta fehér rabszolga minden kinálkozó alkalmat megragad, mely őt a bérlaktanyák kör-nyékéből kiragadva viszi egészségesebb tájék felé.

Mult hét egyik napján a poros irományok tömkelegének »Isten hozzátok«-at intve, felül-tem a Lemberg felé robogó gyorsvonatra s a meddig csak lehetett, nyitott ablak mellett gyö-nyörködtem a szabad természetben. A tulságo-san szükreszabott keleti pályaudvar ugynevezett kuglizójából kiérve, egy sereg vonat között dö-czögtünk tovább. A különféle személyvonatok magyar, osztrák és német katonákkal zsufolásig tömve álltak a vágányokon, vagy siklottak tova a sineken. Magyar nemzetiszinü zászlók kandi-káltak ki nem egy német kocsiából, ez oly jól esett az érző kebelnek; de mikor a magyar vité-

földi java dobra kerül és legfőbb, hogy becsüle-tét soha sem kapja vissza.

Azért is mondom én mindig kisebbik fiamnak, kit most megyek Nyitrába látogatni, hogy a kö-telességteljesítés mellett a becsületesség vezé-reljen egész életeden át, akkor boldog lesz e földön.

Magam is tanuja voltam a löüzelmeknek, mint gazdaember egypár lóval a bizottság elé járul-tam s kértem csinos kis fogatomért 1200 koro-nát, de azt mondták, az sok, elmehelek. Pedig silányabb gebékért *uraknak* többet fizettek én előttem. Alig, hogy elhajtok, utánam kiabál egy finoman öltözött uri ember. Megállok. Kérdi, mit kérek a lovakért? Mondom: az államnak, mint magyar honpolgár, odaadtam volna 1200 koronáért őket, de privátembernek 1600-on alul nem adom. Hát kérem, azonnal kifizette őket s alig szurtam zsebre a bankókat. látom ám, hogy lovacskáim már ott diszelegnek a kommisszió előtt, mely az elegáns urnak 2000 koronát fize-tett ki értük. Ilyen mederben folytak ott az üz-letek; no, de meg is lakolnak érte az illető, nem tiszta kezü emberek.

Közünk maradjon a szó, én csak azt vélem a magam paraszteszével, hogy az állatorvos is hibás volt, mert annak, mint szakembernek, látni kellett, mi megy végbe. Bizonyosan ő is osztoz-kodott a nyereségből s mint hallom, szinte bün-tetést mértek rá.

A termésről tetszik tudakozódni, jó uram, hát megmondom, úgy, a mint van. Eladásra csak búzát termeszték, ez jól fizetett az idén, adott 1200 □-öles magyar holdja 10 q tiszta szemet. Árpát, zabot csak saját gazdaságom szükségle-tére termelek, meg rozst is.

Bánom, hogy több búzát nem vetettem, de ta-valy ősszel nem igen mertünk vetni, mert még mindig féltünk, hogy majd betörnek az orosz hordak és tönkreteszik mindenünket.

Az idén már — hal' lsten — vetettem annyi őszt, a mennyit lehetett, mert volt kedvező idő rá.

Olvastam a lapokban, hogy itt kegyeteknél annyit esik, hogy vetni is alig tudnak, mig mi-nálunk csak most, október végén, illetve novem-ber elején volt sok csapadék, de addig szép időnk vala s elvetettünk mindent, sőt én az őszi mély szántást is elvégeztem majd mindet. Van még egy lovam meg ökreim, hát dolgozhatom vi-gan.

Teheimeim is vannak, a tejért a városban 32 fillért fizetnek, ez a maximális ár; mert nálunk mindennek van hivatalból megállapított ára és a ki ezeket be nem tartja, azt irgalmatlanul bün-teti a hatóság. Az asszony a csirkét, libát, puly-kát szinte jól értékesíti. Volt egy holdon vörös-hagymám, közte sárgarépa meg petrezselyem, termett a hagymából 5 q, ezt a hadvezetőség

TÁRCZA.

Egy utamról.

(—r—n.)

1915. X/18.

Most nem poros a főváros, hisz minden áldott nap megöntözi Jupiter Pluvius utcáit és tereit, hogy a székesfőváros gondja annyival is keve-sebb legyen. Hanem azért éppen olyan egészség-telen levegője ezidőszerint is, mint a szárazság napjaiban volt, mert a sok gár- és egyéb ké-mény önti magából az iszonyu mennyiségü szén-füstöt. Talán nincs is szép hazánkban lap, mely ne irt volna a füstemesztő készülékek kötele-zővé tételéről; mely ne hivta volna fel Budapest törvényhatóságát ezek mielőbbi behozatalának szükségességére és el is hangzott nem egy szép beszéd arról, mennyire fontos a közegészségre, a halandóság csökkentésére, az emberi életkor meg-hosszabbítására stb., a város füstmentesítése — de azért maradt minden a régiiben. A lakóházak kürtői köpik a füstöt, a gyárkémények okádják, a dunai hajók ömlesztik ki magukból; a lakosság köpete feketébb a tentánál. Azután meg ha csak a fa és kőszén füst volna az, a mi megfer-tőzi itt a levegőt, talán elviselhetőbb lenne a be-lehelt mérges légnek romboló hatása, hanem ehhez jönnek még a különböző szagok, hogy ne mondjam bűzök, melyek az egyes ipartelepekből

zek bus nótáját hozta fülünkhöz a lengedező őszi szél, mikor a felszalagozott, virágozott ba-káink hadbavonuló vonatával találkoztunk, ugy összeszorult a szívem, elgondolva, hogy vajjon a szép deli fiukból hány kerül majd vissza ép erőben s egészségben? Szemem könyvelabadt, pedig akkor már valahol a rákoskereszturi nyaralók között ózondus levegőben haladtunk tova.

Változik a kaleidoszkóp képe minden szem-pillantásra; egyszerű kis nyári fészkek, kedves házikók, diszesebb nyaralók, fényes nyári lakok, igazi uri otthonok mellett huzódik utunk a sok mindenféle Rákos (p. o. Liget, Keresztur, Csaba, Ujtelep stb.), majd Pécel és Isaszeg bontakozik ki előttünk a ködös légkörből.

Egyszerre csak a gödöllői, régen csupasz ho-mokbuczkák helyét elfoglaló örökzöld fenyőer-dők hatják meg kellemesen az utazót. Azt a ré-szét is megbámultam, hol a méhészeti gazdaság van elhelyezve, de az ezzel szemben levő s mos-tanában majdnem teljesen kipusztult baromfite-lepnek siralmas képére csak egy szomorú pil-lantást vettem, eszembe jutván egy vers né-hány szava:

»Romlásnak indult, hajdan erős . . .«

Gödöllő állomás a külön királyi váróteremmel mindig oly szép, oly tiszta, oly ünnepélyes, mintha most is uralkodókat várna, mint a mult-ban. Visszaidézem emlékemben azt a boldog kort, mikor még itt „szébb élet volt“, mikor az

Megjelent a Kodolányi-féle GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR.

Kapható:
a GAZDASÁGI LAPOK kiadóhivatalában
Budapest, VIII., József utca 15.
Ára 2 K 80 fillér, ajánlva 3 K 15 fillér

A „HANGYA“

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők utbaigazításért a

„Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

A „Hangya“ kötelékében az 1914. év végén 1278 fogyasztási szövetkezet működött, a melyek alap- és tartaléktőkéje 11 millió koronára rug, évi forgalmuk pedig meghaladja a 60 millió koronát. Földmivelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése. Az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

részére vették meg 100 K val. A zöldség még bent van, ha haza megyek, kiszedjük, még ebből is árulok egy kis pénzt. Bizony, látom, hogy nálunk nagyon jól kifizeti magát, ha konyhakertésszel foglalkozunk. Kissé több a fáradság, de mi az ahhoz a kinlódáshoz, miben az Amerikában kint rekedt honfitársainknak van része. Magam is kint voltam a tengeren túl, mult esztendő június elején jöttem meg, mert a folytonos zsákolástól agyon voltam csigázva. Többnyire cemenetet raktunk a hajóra s ennek a pora szememet annyira megtámadta, hogy most sem tudok még hosszabb ideig egyfolytában olvasni, pedig szeretem a betűt. Ilyen az élet az Óceán tulsó részén; de annyi a munkát kereső, hogy ha valaki három napig dolgozott, azt mondják: erre a hétre elég, mehatsz négy napig pihenni, addig majd más munkálkodik, hogy annak is legyen kenyerre.

De térjünk vissza a gazdaságom dolgára. Káposztát is vetettem egy kis darabon, 40 fillérjével értékesítettem fejét. Pedig májusban annyira ellepte a bolha, hogy azt gondoltam: »no ebből se lesz semmi«, hanem aztán jött egypár jó kiadós eső és kikupálódott teljesen, olyan kemény feje van most, mint a tatároknak.

A silány ló ára 1000 K, a jobb igáslóért, például stejer vagy muraköziért 3000 K-át is elkérnek. A jó fejőstehén 1500 K-ig megy.

Hanem a cselédekkel nagy baj van, kérem szeretettel, van két fiam, az egyik csak 17 éves, az pénzügyőri fővigyázó s ha az Isten megsegíti, mert vizsgája van már, szemlész lesz mire elérni nagykorúságát. Ha szorgalma nem lankad, magánuton elvégzi a polgári osztályokat és még biztosi tanfolyamra is mehet. Így hát ez nem lesz gazda. A másik fiam 21 éves, ez katona, most az olasz harczterén küzd a hazáért, különben gazda testestől-lelkestől. Jelenleg szakaszvezető. Oltalmazza az Uristen, hogy szerencsésen hazajöhessen.

Feleségem, magam, meg egy 17 éves szolgálgyerek vesződik a gazdaságban. A cseléd a nyáron igen megizzasztotta szép muraközi lovamat és aztán hideg vizet adott neki, a ló meghült,

angyali jóságú magyar királyasszony sétált a díszkert lombos fái között, mikor még a daliás királyi urával együtt vágatott a vadászatokon, mikor még a fenséges gyermekek vig kacajja töltötte be a levegőt...

Elmult minden, sok megváltozott, sok szomorú gyász eset történt azóta...

Összeszorítom ajkaimat, erős akatok lenni, nem akarom, hogy utitársaim lássák meghatottságomat, de mégis a folyosóra kell menekülnöm s lopva előveszem zsebkezdőmet, hogy leszárítam előtörő könyveimet.

Az idő kereke nem áll, tovább forog — a vonat is kijelölt útján halad.

Máriabessenyői kolostor várszerű falai és nagy templomának körvonalai tűnnek fel a látóhatáron, de alig gondolunk az itt szokásos népes busckra, már más képet varázsol elénk a gyors utazás. Aszódot látjuk, a fiatalabb bűnösök mintaszerű javítóintézetével, szép kertjeivel. Azután egy régi, nagyon hosszú állomásépület előtt áll meg vonatunk. »Hatvan« kiáltja a kalauz. Itt vagyunk tehát, a hol Magyarország egyik legnagyobb gyárában készül az édes koczka és süveg-cukor, hol egy mintaszerűen, sőt fényüzéssel berendezett és a legújabb vívmányokkal ellátott uradalomnak gazdasági központja székel. Látjuk a szép istállókat, műhelyeket, tisztí s cselédlakokat a távolból, a lóval vontatott mezei vasutakat minden irányban, a rendszeres táblákon sürgő-forgó munkáshadat, mely között az

tüdőgyulladást kapott, megdőglött, noha az állatorvosunk mindent elkövetett mentésére. Így 1200 koronám eluszott s habár jó esztendőm volt, alig tehetek valamit félre a rosszabb időkre. Ilyen a gazda sorsa.

Majd elfelejtettem említeni, hogy a kukoricza igen jó termést adott, de mikor még nedvében volt, szeptemberben, erős fagy megcsipte, nem érejt már meg és most a padlason vékonyan eltergetve forgatjuk s nyakra-főre etetjük, hogy el ne romoljék. Góréba tenni nem lehet. Ez is nagy kár, de nem tehetünk ellene semmit.

Isten vele, megyek már Nyitra felé, öt percz mulva indul vonatom.

Igy elbucuztam a derék jó magyartól, kit a vonatig elkísértem, még eközben elmondta, hogy ő is katona lesz megint s hisz nem újság az neki, fiatal korában volt ő már honvéd — most 44 éves, decemberre valószínűleg behívják, akkorra elvégez mindent a gazdaságban és a téli teendővel majd csak megbirkózik a feleség meg a szolgálgyerek.

Talán csak béke lesz, mire megint eljönnek a tavaszi munkálatok s vagy ő, vagy fia, vagy mindketten haza kerülnek.

Jó utat és sok szerencsét kívánva az igazán olvasott kisgazdának, visszatértem odumba.

Levelem végére biggyesztek egypár sort a mi nyitramelléki állapotainkról is.

Mostanában már itt is elvetegettek, de bizony átlagban 20%-kal kevesebb lesz az őszi, mint tavaly volt, mert a sok esőzés, mely nem akar most sem szünetelni, visszatartotta a mezei munkát. Nemkülönbén baj az is, hogy az őszi mély szántást sem lehet folytatni a föld nyirkossága miatt, hisz még gőzekével sem tudnak tisztességesen szántani nagybirtokosaink és bérlőink. A káposzta a Vág mentén igen szépen termett, elejével adtak egy wagon rakományért 600 K-át, aztán, hogy a nagy savanyítógyárak elkezdették üzemüket és a Nyírségben nem kaptak elég káposztát, mifelénk jöttek, egymásra verték az árakat, lett 1000—1200 K és ma már 1880 K. Talán majd akkor áll meg a felhajtás, ha az évszámunkat eléri a koronák száma.

orosz hadifoglyok nem kis hányadot képviselnek, ássák és tisztítják a cukorrépat. Másol vetik az őszi búzát, néhol meg szántanak a tarka ökrökkel vagy a gőzekéssel jó mély barázdákat a tavasziak alá. Nincs itt már tarló. Van pénz, van igaerő, van gép, eszköz, ember. Ott ugy folyik a gazdálkodás, mintha nem is dühöngene a világ-háboru. Pompás répatermés volt az idén s ha kisebb is a cukortartalom, azért holdanként mégis van legalább is annyi cukorhozam, mint a legjobb éveken szokott lenni. Csak a sok eső miatt panaszkodnak itt is.

Hort feltételes megállóhely, de a gyorsvonat is megáll egy perczre most az egyszer. Itt látom a sok hordót, innét nagy tömegekben szállítják a bort az egész környékről, de különösen Ecséd községből, melynek pinczeszövetkezete és az „Agrária“ r.-t. szőlőtelepe csak úgy önti a »hegy levét«. A multkor egy wien német azonban megjárta, mert mustot óhajtott az osztrákok fővárosába szállítani, de kissé megkésett vele, nem kapott mindjárt vasuti kocsit és a nem teljesen lehűtött must forni kezdett. A magyarok figyelemztették, hogy jó lesz a felső dugaszt kivenni, akkor nem lesz nagyobb baj, legfeljebb 1—2 liter habos folyadék fut ki, a mi csekélység. De hát a tudákos sógor valami különlegesen átfurt szabadalmazott dugót helyezett a kiütött dugasz helyébe. Csakhogy az a fránya magyar must nem méltatta kellőleg az osztrák tekintélyt és egypár felvetett szőlőmaggal eltorlaszolta a dugasz

A cukorrépa is jól sikerült, de azért az elégedetlenség is felütötte fejét azon kormányrendelet miatt, hogy excontingensszeszt nem szabad a mezőgazdasági szeszgyáraknak termelni. Hát most, a kinek több répája termett, mint a mi az engedélyezett szesz előállításához szükségeltetik, az etesse fel a felesleget? Hisz így nem értékesítheti ezen terményét teleárban sem. Cukorgyáraknak eladhatja, de azokkal nem szerződött s így szinte potom árért akarják csak átvenni. A mikor építették ezen gyárakat, még arra számítottak, hogy szabad az excontingensszesz előállítása s nagyobbra szabták az épületet, gépezetet stb. berendezést és most a miniszter egy tollvonással keresztül húzta ezen törekvő gazdák számítását.

Reméljük, a közlő békében a nagy ipari szeszgyárak szekerét annyira toló rendeletek majd csak megszűnnek és a gazdák érdekeit szívkön hordó képviselők egy új és jobb mezőgazdasági szesztermelési törvényről fognak gondoskodni.

Most a cselédség fele hadban, a birtokos és a bérlő, vagy fiai a lövészárokban, gazdatisztek is a harczterén küzdenek és az itthon maradt kevés ember és az asszony népség jól ellátni nem bírja a gazdaság számos ügyét-baját. Döcögve megy az agrikultura szekere. Emellett a gépgyáros, az olajkereskedő, a mindentéle mesterember — szijgyártó, cipész, szabó, kovács, asztalos, lakatos, bognár, kádár stb., stb. — nyuzza a gazdát és ráadásul még átkozza is, öt téve felölőssé a nagy élelmiszerárak miatt.

Egyik kis községben összesen már csak 13 férfi van otthon, azt beszélte a szatmári atyafi és még ezekből is berukkol néhány decemberben. Ilyen állapotokat itt Nyitrában is lehet találni. Hogy a mezőgazdaság miként boldogulhat a jelen viszonyok között, azzal édes-keveset törődnek.

Bár csak vége volna már a mostani áldatlan helyzetnek s virulna a béke hazánkban! Ezt kéri az Istentől a tekintetes szerkesztőség igaz hive:

Andor András.

furatát, hogy azon keresztül nem birt szabadulni a felgyülemlett szénsav és szétvetette az egész hordót, lepattogtak az abroncsok s a bor kifolyt. A kár az ezer koronát megközelítette. Németünk hosszú orral, de azon meggyőződéssel távozott, hogy mégis jó lesz hallgatni máskor a gyakorlatias gondolkozású magyarokra.

Olykor a másik oldalra, nyugat felé is kitekin tettem s eszembe jutott, hogy itt van az a hires faszor (a mit a szürkületben alig tudtam már kivenni, mert kissé távol van a vasuti vonaltól), a melynek párja alig akad több ebben az országban — ugyanis mandulafák szegélyezik két oldalt az egyik utat. A vihar néhány hét előtt ezen fák közül kidöntött egyet, tehát el lehetett volna mellette teljes joggal énekelni, hogy »Kidönt a fa mandulástól.«

Éppen három hete, hogy kocsin jártam én »ezen a tájon«, hol a Mátra hegyláncz utolsó nyulványai nyomulnak »az alföldi szép nagy rónaságba« s akkor kifakadtam azon, miszerint oly keveset szántottak, vetettek errefelé a gazdemberek. Azóta Heves vármegye érdemes alispánja kiadta lapjainkban is ismertetett kitűnő rendeletét, melyet úgy látszik nem írott malasztanak tekintettek a közigazgatás többi szervei, mert bámulatosan sokat bevetettek már, sőt zöldülő vetésekben is gyönyörködött szemem.

(Folytatjuk.)

Megjelent a Kodolányi-féle GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR.

Kapható:
a GAZDASÁGI LAPOK kiadóhivatalában
Budapest, VIII., József utca 15.
Ára 2 K 80 fillér, ajánlva 3 K 15 fillér

A világháboru nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéheztetésével.

Irtta: Löherer Andor.

Az európai piacok ellenben sokkal inkább a maguk erejére támaszkodhattak, és minél nagyobb egy-egy ország kivitele az idegen piacokra, annál jobban béult meg világkereskedelme, így tehát Anglia első sorban szenved, a mi ismét igazolja, hogy a Grey nézőpontja teljesen téves és hamis volt, és az is. Angliának pl. gyapot és pamutipara az első és legnagyobb valamennyi államé fölött. Ezen egyetlen iparágnak a kontinensen való üzleti érdekeltisége sok-sok millió koronára megy s ime most a háboru miatt ezek a követelések mind elmaradnak, tehát teljesen nem mindegy, vajjon Anglia háboruban van-e, avagy semleges maradt volna-e, annál is inkább, mert megközelítően mintegy 720 millió márkára megy az idegen államok tartozása Angliával szemben csak a pamutiparban, a miből a német és ausztriai érdekeltiségre 180 millió márká esett.

Anglia bevitele 1914-ben tett 12.224 milliárd 592 millió koronát, 1913-ban pedig 13.853 milliárd és 256 millió koronát, 1912-ben pedig 13.507 milliárd és 48 millió koronát. Az angol gyarmatokból pedig bevitték: 1914-ben 4513 milliárd 800 millió korona értékű árut, 1913-ban 4596 milliárd és 384 millió korona s 1912-ben 4464 milliárd 312 millió korona értékű árut. Tehát egyedül az 1914-ik évben 1629 millió koronával csökkent a bevétele 1913-hoz képest.

A kivitel tett 1914-ben 6207 milliárd és 192 m. korona értéket, 1913-ban 7918 milliárd és 512 millió koronát s 1912-ben 7443 milliárd 144 millió koronát, tehát az 1914. évi csökkenés az idegen államokkal való kiviteli kereskedelemben 1711 milliárd és 320 millió korona 1913-hoz képest. A gyarmatokba való kivitel tett 1914-ben 4118 milliárd 352 millió koronát, 1913-ban 4687 milliárd 368 millió koronát s 1912-ben 4250 milliárd 232 millió koronát. A csökkenés tehát 1914-ben 569 milliárd 16 millió korona 1913. évhez képest. A bevétel és kivitelnek ezek szerint tehát egy 2198 milliárdra menő csökkenés érte Angliát. Ez maga megérte volna a semlegességet! Természetes, hogy így az angol gyarmatokra annál inkább reá volt utalva. Érdekes megfigyelni és látni, hogy mely államokkal emelkedett vagy csökkent Anglia kereskedelme a világháboru alatt 1914-ben.

Anglia bevétele 1913-hoz képest összesen csak Dániából emelkedett 1.542.351 koronával, Németalföldről 760.067 koronával, Olaszországból 589.149 koronával, Jávából 10.234.239 koronával, Kinából 108.300 koronával.

A kivitelben pedig 1913-hoz képest Amerikába való kivitele emelkedett 4.876.219 koronával. Dániába 41.474 koronával s e szerint a világ többi 16 államába kivitele 1408 milliárddal csökkent; bevételét pedig csakis öt államból fedezhette, tehát a miniszterelnök kérésde ezen hiteles adatok igazolása szerint célzatos szemfényvesztés. A kivitel eme hatalmas, milliárdokra menő csökkenése kiterjedt a gyapotféléknél és selyemnél kb. 30 millió font sterlingre, vas- és aczélaruknál és gépeknél 25 millió font sterlingre, szénnél kb. 13 millió fontra, élelmianyagokban 5.6 millió fontra, a többi új hajókra, faárúkra, vegyszerekre, festékek, bőr- és bőrárúkra, kőedény és üvegárúkra, papírra stb. esik, tehát részleteiben is tudva van a kivitel csökkenésének egész mivoltja.

Ezen kereskedelmi forgalom csökkenését pedig akkor látjuk egész valójában, ha azt is figyelembe vesszük, hogy 1909-től 1913-ig mennyire emelkedett Anglia bevétele és kivitele.

Anglia bevétele volt 1909-ben 12.7 millió márká, 1910-ben 13.8, 1911-ben 13.9, 1912-ben 15.2 s 1913-ban 15.7 millió márká, vagyis 15 milliárd 7 millió márká. A bevétel e szerint az ötödik évben már 3 milliárddal emelkedett

Még néhány szó a többtermelés ügyében.

Nálunk Magyarországon a lakosság 76%-a közvetve vagy közvetlenül földmivelésből él és ennek következtében, hogyha a mezőgazdaság virágzik, az összes népség jólétnek örvend. Ha tekintetbe vesszük, hogy a föld hozadéka legkevesebb évi három milliárdra rug és ezt képesek vagyunk csak 10%-kal is emelni, már ezzel is 300 millióval szaporítottuk a nemzet jövedelmét.

Hogy jobb, nagyobb terméseket érthessünk el, elsősorban is azon kell lennünk, miszerint a talajt a lehető legjobb mivélésben részesítsük. Tekintettel már most arra, hogy az igásállat-állomány a háboru folytán alaposan megcsappant, géperővel kellene lehetőség szerint pótolni, sőt a tökéletességre fejleszteni a talajmivélést, úgy a szántást, mint az altalajporhanyítást, extirpálást, boronálást és hengerezést. Minden községben akad legalább egy intelligens művelt ember, a ki a motormivélés hasznát meg tudná magyarázni a gazdáknak. Tekintve, hogy több, mint 10.000 földmivelőközségünk van, melyekben — szerény nézetem szerint — felhívást kellene körlevél alakjában kiadni a talajmivélés fontosságáról és hasznáról, az átlagtermések növekedéséről stb., stb.

Mindazon községeknek, melyek hajlandóságot mutatnak motoros talajmivelő gépek beszerzésére, a földmivelési kormány tanáccsal szolgálna és nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is támogatná őket, olcsó vagy kamatmentes kölcsön, szállítási engedmények, olcsó tüzelőanyag stb. által. Így remélhetőleg vagy 1000 község már az első évben megszerezne legalább egy-egy motort.

Magától értetik, hogy a motoros talajmivelő, a legjobb gyártmány kell, hogy legyen, mely az illető község talajviszonyainak legmegfelelőbb is. Azért a minisztérium szakközegei jelölnék azokat ki az egyes községek részére.

Azután már az, hogy az egyes községekben

hogy és miként használják a talajmivelőket, bizonyos szabályrendelet szerint volna megállapítandó. Persze, csakhamar kitűnne, hogy nagyobb falvakban és városokban nem elég egy, hanem több is kell az ily gépekből s a mint egyszer látnák a jó hatást, a terméseredményeket, azonnal vásárolnának többet is. Sőt a szomszédos községek is lassanként okulnának a jó példán s szinte beszereznék a motoros ekéket, hogy nemes versenyre kelhessenek a termésnövelés terén. Így a magasabb talajkultúra csakhamar meghonosodnék hazánkban.

Másrészt tudjuk azt, hogy a legjobb talajmivélés dacára sem várhatunk valami nagy termést, ha talajerő visszapótlásáról nem gondoskodunk és ha tekintettel arra, miszerint állatállományunk igen megcsappant s kellő mennyiségű istállótrágyával nem rendelkezhetünk a közeljövőben sem, műtrágyákkal kellene a hiányt pótolni, de hogy a nagy waggonhiány miatt ne kapjuk később a műtrágyát, mindig előre kellene arról gondoskodni, hogy később ne érkezzék.

A legcélszerűbb mindenestre az, hogy minden községben alakuljanak szövetkezetek, melyek közös erővel nagyban vásárolják be kellő időben a különféle műtrágyákat és raktározzák azokat el s a mikor kinek mennyi kell, adjanak ki belőle akár készpénz-, akár részletfizetésre és így tovább. Ily szövetkezeteknek a műtrágyagyárak is szívesen hiteleznek, de még más intézetek is, p. o. a Központi Hitelszövetkezet. Ugy hogy ezen falusi szövetkezetek létesítése semmiféle nehézségeket nem okozna. Valamit talán az állam is tehetne. Ha a pénzügyi segélyére van 120 milliója, egypár garas csak juthat a mezőgazdaság felsegélyezésére is?

Ezeket a többnyire külföldről behozandó műtrágyák közül azonban van egy igen nagyra becsült, mi p. o. Chinában a leggondosabban kezelik, de nálunk semmibe sem vették — ez az emberi trágya. Tessék csak úgy, mint Németországban, gondosan összegyűjteni s felhasználni az emberi ürületeket, akkor a termelés

Kivitele pedig 9.6 millióról 1913-ban 13 milliárdra emelkedett, a mi ugyanezen öt év alatt 3.4 milliót, vagyis 3 milliárd s 400 milliót teszen.

A kivitelnek a bevétellel való egybevetése után azt látjuk, hogy Anglia bevételenek a többlete 1909-ben 3.100 milliárd márkát tett, amely 1913-ban 2 milliárd 700 millió rengeteg összegre rugott. A most szenvedett veszteség tehát rendkívül érzékenyen sújtja Angliát. Hiába van tehát ezidő szerint a nagy tulsúlyban levő kereskedelmi hajóhada, hiábavaló a szabadkereskedelem sfinxe is, a nagy, a hihetetlen, a soha nem képzelt csapás utolérte. A szabadkereskedelemmel, a többi népeknek ástott farkasverembe maga Anglia esett bele. Titkos kezek aláaknázták, egészen észrevétlenül a City aranypincéit. Anglia aranygarmadáit új robbanó anyagokra voltak ágyazva. Ezen aranyaknak, mint a lővészárkok, felrobbantak. A szabadkereskedelem aranyzárait robbant fel a kincseket rejtgetett aranymező.

A robbantás pedig messze, messze valahol Délamerika nyugati partján történt a német csirkálók által. A tenger alatti kábel egyenesen a City aranyához vezetett. Ez és a »La Manche« csatornában és Anglia partjain történt robbantások eredményezték az aranygyapjakat szakadatlanul szállított szabadkereskedelem felbomlásának eme következményeit. A szabadkereskedelem paródiája megszületett, hogy szervi hibáiban ki is muljon. Ezeket Anglia 1914. évi szabadkereskedelmi eredményei igazolják, mert Anglia bevétele 1914 augusztusban 270 millió márkára rugott, a mi szeptemberben 326 millióra emelkedett, októberben még tovább 403 millióra emelkedett s már novemberben 250 millióra esett le, ami decemberben 70 millióra süllyedt és 1915 januárban épenséggel 12 millióra zsugorodott össze. Anglia kivitele pedig 1914 augusztusban 315 m. tett, szeptemberben 315, októberben 360-ra emelkedett, novemberben 403-ra decemberben 340 és 1915 januárban 380 millió márkát tett.

Anglia passzívai tehát mindkét irányban beállottak, amelyek azon arányban emelkednek, mentől tovább tart a világháboru, mert Anglia körülzárása szeméink láttára mindig jobban szorul össze s mindég kevesebb rés marad, a hol a nemes vad még áttörhet.

1913-ban, — amint szemléltetővé tettem — még 15 milliárd 700 milliót tett Anglia bevétele és 1915 januárban 12 millió márkával szerepelt, ami az 1910 január havi beviteli különbözetet 380 millió márkában tünteti fel. Ezen arány szerint tehát Angliának egy egész évre szóló kereskedelmi passzíváját már 7.5 milliárdra lehet tenni, annál is inkább, mert az egész világban jelentkezett drágaság a normális kiadásokat az élelmi szerekért hihetetlenül felszoktatta, ami pedig Angliára még nagyobb horderővel bír, épen mint világkereskedelmet üző országra, melyet a nagy árdrágulás jobban sújt, mint bármely más agrár jellegű államot, vagy olyant, amely élelmi-szereinek nagy részét maga állítja elő.

Ámde, hogy ne csak frázisoknak, vagy a levegőbe való, avagy elfogult beszédnek tűnhessenek fel az itten elmondott felette érdekes, sőt izgató perspektívák, tudnunk kell azt is, hogy Anglia bevétele élelmi és élvezeti cikkekben tett: 1908-ban 4440 millió márkát, 1909-ben 4620, 1910-ben 4640, 1911-ben 4700, 1912-ben 4960 millió márkát. De mert Anglia kiindulási pontja az volt, hogy épen Anglia fogja első sorban Németországot kiéheztetni, ezért összehasonlítás végett lássuk ugyanezen időben épen Németországban az élelmi és élvezeti cikkekben való bevételét, ami tehát tett: 1908-ban 1413 millió márkát, azaz 3027 millióval kevesebbet mint Anglia bevétele, 1909-ben 1662, vagyis 2968 millióval kevesebbet, 1910-ben 1465 milliót, 3175 millióval kevesebbet, 1911-ben 1975, 2725 millióval kevesebbet s 1912-ben 2156 milliót, ami már 2804 millióval kisebb, mint az angol bevétel volt. Tudvalevő, hogy az 1911-ik évi szárazság nagy befolyással volt az 1912. évi bevételre.

(Folytatjuk.)

fokozására kevesebb pénzt kell fordítani a műtrágyák vételéhez. A városok, kivált Budapest, tanulmányozza nagy német városok berendezéseit, kövesse a jó példát és ne terjessze a fertőző betegségeket még azzal is, hogy a folyókba eregeti az ürületeket. Ez szegényfoltja a mi városi kormányzatainknak, melyet már egyszer végre valahára orvosolni kellene. A háboru után ez legyen első teendőjük!

Wolf Guidó lovag.

Összehasonlító kísérletek gyomirtó vegyületekkel.

Irtta: Dr. Windisch Rikárd.

II.

A repcsénrettek és a vadmustár irtására ismételtelen használták a mézsnitrogént s közölték az eredményeket. Szerző szintén kísérletezett e vegyülettel, kiváltképpen azért, mert a különböző kísérletezők egymással éppen ellentmondó eredményeket értek el. Szerző kísérleteihez finom száraz homokkal jól összekevert a mézsnitrogént s a vízzel előzetesen megpermetezett növényekre vékony rétegben rászórta. Általánoságban megállapítható, hogy ott, a hol a mézsnitrogén használatánál hatás mutatkozott, ez sokkal lassabban vált észlelhetővé ellentétben a cuproacetin- és a vasgáliczoldatok hatásával, a melyektől a hatás már néhány óra eltelté után szembetűnően mutatkozott.

A keresztesvirágu növényekre, a melyek közül vadmustárt, repcsénretket, réparepczét, fekete mustárt használt, a mézsnitrogén irtóhatása jó volt. A vadmustár és a réparepcze igen nagy mértékben károsodtak; három nap elteltével e növények legnagyobb része elpusztult. A repcsénretknél és a fekete mustárnál jelentékeny károsodás volt észlelhető, melynek következtében a növények fejlődésükben erősen visszatarattak. A buzavirág és a konkoly, habár nem is pusztultak el tökéletesen, igen erősen s igen tar-

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK”
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok” nélkül:

Egész évre 10 kor.
Fél „ 5 „

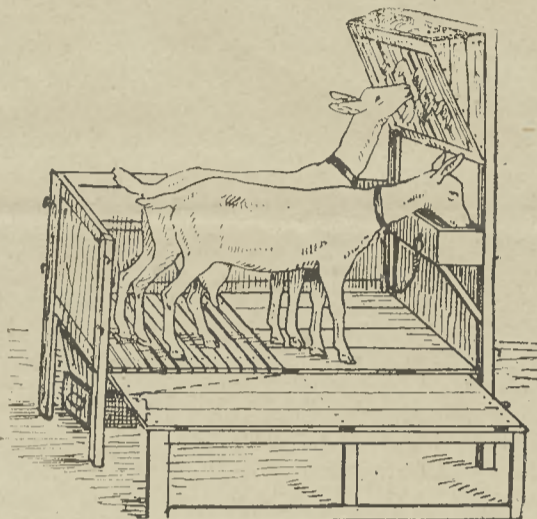
TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utannyomási jog fentartva.

TARTALOM.

	Lap
Új kecskeistálló. — K. Zd.	187
A makk értékesítése. — Szőke Mihály	184
Könyvismertetés...	187
Kérdések és feleletek	188
Kérdések: Tenyészházinyul-értékesítés, K. J.	
Feleletek: Colloid gyógyszer hatása. — a.	
Kisebb szakközlemények	188
Hírek	189

Ezen Scheurlen-féle kecskeistálló összeállítása igen egyszerű s miután szabadalom nem védi, bárki által elkészíthető. Fő részei vasból vannak, sőt maga az ürülékáteresztő is vasrudakból készül, de olyképpen van a padlóhoz erősítve, hogy mindenkor kiemelhető legyen. Ennek

72-ik ábra. Dr. Scheurlen-féle kecskeistálló.

aljában horganyzott pléhből készült tölcser látható, melynek alja ládaszerű és kihúzható fiókkal bir. Ide gyülemlik össze minden hig és tömör ürülék. Az istálló tisztításánál csupán ezt a ládalaku fiókot kell kihuzni és annak tartalmát a trágyadombra kiüríteni.

Miként e rövid leírásból látható, az istálló nem csak praktikus, hanem egyben higiénikus is — nem is említve ama előnyét, hogy véle jelentékeny munkaerőt is meg lehet takarítani. Azonban van egy hátránya is — és ezt a tárgyilagosság kedvéért el nem hallgathatjuk — hogy aránylag drága, a mennyiben a bemutatott kép szerint készült istálló előállításának önköltségi ára körülbelül hatvan korona. De ezen igen könnyen lehetne segíteni, ha az egész istállót kizárólag fából állítanák elő, az egy pléhtölcser kivételével. Ezzel ugyan csökkenenők tartós voltát, de viszont az ára igen minimálisra redukálná és a kellő gondozás mellett így is több esztendeig sikerrel szolgálna a czélt.

K. Zd.

A makk értékesítése.

Hazánk erdős vidékein több helyen igen szép makktermés van. Eddig a makkot az erdőn legeltetés útján értékesítettük sertésekkel.

»Éhes disznó makkal álmodozik«. E közmondás is bizonyítja, hogy a makk a sertésnek nem megvetendő elesége. De nemcsak a sertés, hanem a juh is nagyon szereti.

A hol a makk városoktól, községektől nem nagyon messze fekvő erdőségekben van és állatokkal nem tudjuk elég jól felszedetni, ott kívánatos, különösen a tölgymakkot tanulókkal is szedetni. A szép őszi napokon tanáraik, tanítóik vezetése mellett a tanulóifjuság nagy mennyi-

ségü makkot gyűjthet. Egy személy naponként 1/2 q-át kényelmesen összeszedhet, a minék értéke a mai szűk takarmányviszonyok mellett elég jelentékeny. Ugyanis a makknak keményítőértéke télig szárított állapotban 52.4%. Ezzel szemben az árpáé 67.9%, az új tengerié 72.1%, a buzakorpáé 42.6%. Ezen az alapon a mai árak mellett számítást téve, 50 kg. makk pénzértéke 11 K 80 fillér körül van az árpával szemben.

Elég összeg ahhoz, hogy ezt ne csak legeltetés útján értékesítsük.

A felig szárított makkban van: 3.5% fehérje, 47.1% szénhidrát, 8.9% nyersrost és 3.2% zsír, mind emészthető alakban.

Látom, hogy a tölgymakkot a 7—8 hetes malacok is szívesen eszik, sőt az itteni cselédség elválasztás után egyéb eleséget nem is ad malacainak, a mi éppen nem helyeselhető, mert a makkban aránylag fehérje nem sok van, a mi pedig fiatal, fejlődő állatoknál elsőrendű táplálóanyag.

Kis malacoknál mindenesetre kívánatos más, fehérjében bővelkedő takarmány etetése is, így pl. az árpa jó kiegészítő. 8—9 hónapos süldőket a makk már teljesen kielégít; a tölgy-makkban bővelkedő erdőinkről hazajáró süldőinknek hasztalan adunk jó, sűrű korpás moslékot, mert annyira jól lakva érkeznek haza, hogy a vályukat még megnézésre sem méltatják. A major alatt elterülő zöld gyeptet azonban mindenkor szívesen legelik, a minék az emésztésre bizonyára jó hatása van és az egyoldalú makk-évest kedvezően ellensúlyozza.

A teljesen kifejlődött 1 és 1 1/2 éves sertés értékesíti legjobban a makkot.

Szípen meghiznak rajta és csak legfeljebb 3—4 hétig tartó utánhizlalást végzünk árpával vagy tengerivel, hogy a szalonna izletesebbé váljék. A mikor kevés a makk, akkor az árpát vagy a tengerit nem utólag, hanem az egész hizlalási idény alatt adagoljuk a nap egyik meghatározott órájában. Ennek az az előnye is van, hogy a sertés a makkot nem unja meg.

Ha szedett makkal, istállóban hizlalunk, egy sertésre 3—4 q-t számíthatunk.

Szőke Mihály.

KÖNYVISMERTETÉS

A Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár 56-ik évfolyama az 1916-ik évre már megjelent. A nyomasztó anyagi viszonyok és egyéb háborus körülmények, valamint az óriási megnövekedett költségek dacára sem kimélt kiadóhivatalunk és szerkesztőségünk fáradságot, hogy a gazdáknak készséggel rendelkezésére bocsássa ezen rég megszokott és közkedveltségnek örvendő naptárát, mely legrégebbi illy alaku szak-

Saját földjén kockázat nélkül

győződhet meg arról, hogy a

CATERPILLAR motoreke

jelentékenyen olcsóbban és gazdaságosabban dolgozik, mint bármely más géperejű szántókészlet, mert komoly vételszándéku nagyobb gazdaságoknak hosszabb idejű próbaszántásra szállítjuk.

A hazai viszonyoknak megfelelőleg tökéletesített 1914. évi Caterpillar a legválogatottabb, kopásnak ellentálló speciális anyagokból, rendkívül szolid kivitelben épül s így a tartósság és üzembiztoság szempontjából is megfelel a legmesszebbmenő kívánalmaknak s karbantartása elenyészően csekély költséget igényel.

HOLT CATERPILLAR COMPANY

VEZÉRKÉPVISELETE:

BUDAPEST, V., HOLD-UTCZA 5.

kalendárium nemcsak hazánkban, de Ausztriában is. E zsebkönyv tartalma éppen oly bőséges, mint a múlt esztendei, a különböző táblázatok, átszámítási táblák, rovatolt számtartási mintalapok, átszámítási tabellák, vásár-, posta-, távirtda, pénznemek stb. jegyzék, valamint a »Növényegészségügyi Tanácsadó« foglaltatik benne a naptár és jegyzetere való részén kívül s koczkás commisio papiros s jegyzésekre szolgáló tiszta papirost is tartalmaz. Hirdetési között pedig megtalálja a gazda azon forrásokat, melyekből szükségleteit meritheti.

Ára a 3-szori papírdrugulás dacára is a régi 2 K 80 fi l. (ajánlott küldéssel 3 K 15 fill.), megrendelhető a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, VIII, József-utca 15. sz.

Kérdés. Tenyészházinyul-értékesítés.

Házinyul-tenyésztést óhajtok berendezni, de csakis husra eladni, a mostani drága takarmányok mellett nem igen fizetné ki magát, azért tenyészállatokat is akarok tenyészteni s mint ilyeneket, eladni. Kérem, mily árakat érhetnek el és hol lehetne őket legjobban eladni? Vagy hirdetés útján biztosabb az eladás? K. J.

Felelet. Colloid-gyógyszer hatása című kérdésre.

A cadogel Bugarszky egyetemi tanár készítménye, kiváló szer bőrbántalmak s kivált ekcémás elváltozások esetén. Tudomásunk szerint különösképpen martörések esetében, legalább kiterjedten nem használják. A katonai állatkórházakban, hol mostanában nagyon sok ily martöréses ló kerül állatorvosi kezelésre, a cadogelt alig használják. A cadogel egyébként kissé drága orvosszer.

— a.

Kolbász- és hurkakonzervek. Ennek következtében, hogy a tengeri háború és az angol blokád miatt Németországból teljesen kimaradt az ausztráliai és argentinai bélbehozatal, de egyéb praktikus okokból is, a német kolbász- és hurkaárugyarak beható kísérleteket végeztek abban az irányban, hogy kolbászféléket, májas, véres és egyéb hurkaféléket — mint a szulcokat szokás — bádogdobozokban konzerválják. Ezekkel a kísérletekkel, főképp Braunschweigan, rendkívül jó eredményeket értek el, úgy hogy most már egyre többen hagyják el a bellektöltést és konzerválást és egyre nagyobb tömegben hozzák ezeket az árukat dobozokban forgalomba, sőt ma már ilyen módon konzerválják és teszik hosszú időre eltarthatóvá a különféle husféléket is. Kicsiny és könnyen kezelhető, olesó apparátusok is álmak ma már rendelkezésre és ezek segítségével minden egyes gazda vagy hentes és mészáros, a ki kolbász- és hurkaárut otthon maga készít, ezeket ezentul belek felhasználása nélkül készítheti el, hogy ilyen módon huskészetét hosszú időre eltarthatóvá tegye és konzerválja a nélkül, hogy romlástól, bomlástól, penészedéstől, avagy féregkároktól kellene tartania, mert ily módon minden veszedelem és esetleges károsodás ki van zárva és emellett az árú sokkal tartósabbak, mintha belek felhasználásával készülének. Előnye az új eljárásnak az is, hogy a konzerválásra szolgáló bádogdobozokat, ha azokat óvatosan és vigyázva bontják fel, másodszer, sőt harmadszer is lehet használni, a mely körülmény a konzerváló eljárást tetemesen olcsóbbá teszi. Az új konzerváló eljárás a háború során is fényesen bevált s az ily módon készült kolbász- és hurkakonzervek kényelmesen szállíthatók a táborba is a katonák részére. Természetesen ez az eljárás csak ott

használható, a hol főtt hurkák és kolbászok készítéséről van szó, ellenben a friss, nyersáru készítésére nem alkalmas, azokra nézve még ma is csak a bélbetöltés szokásos, mert ily módon — bár rövid ideig — eltarthatók, a míg fogyasztásra kerülnek.

**A szarvasmarhák és sertések kimé-
lése a Nemetbirodalomban.** Németországban, miképp azt annak idején ismertettük, a háború kitörése után három hónapi időre megtiltották a 75 kg.-on aluli súlyú borjúk és a hétéves kort meg nem haladott tehének levágását. A három hónapi idő leteltével a szövetségi tanács e rendeletet felfüggesztette, de megbizta a központi hatóságokat a szükséghez képest hasonló értelmű rendeletek kibocsátására. Az idei év augusztus 26-án a szövetségi tanács ismét szüségét látta annak, hogy a szarvasmarhák kimé-
lése céljából újabb rendeletet bocsásson ki. A rendelet szerint 1 teheneke, szarvasmarhák, üszöket, koczákat, ha a vemhesség oly előrehaladott szakában vannak, hogy ez az állapot az állatok körülfoglalatoskodó egyéneknek feltűnik, tilos levágni. 2. A fenti szabály alul csak sürgős gazdasági szükség esetén tehet kivételt az országos központi hatóság. Kivétel mindenestre a fenti szabály alól a kényszervágás esete.

Helyénvaló itt megemlíteni, hogy a III. bajorországi hadtest szintén adott ki vágási tilalmat. (Verbot des Schlachtens trächtiger Kühe.) A rendelet szövege: Tilos a vemhes teheneke levágni vagy levágás céljából eladni vagy elidegeníteni. E tilalom nem alkalmazható az olyan állatokra, melyek betegség vagy baleset miatt az elhullás veszedelmében forognak. Ez utóbb említett levágási eseteket is be kell jelenteni a kerületi rendőrhatalóságnak. A tilalom az iparszerű, valamint a házivágásokra egyaránt érvényes. A kerületi rendőrhatalóság egyes esetekben a tilalom alól kivételt állapíthat meg. Erről azonban igazolványt állít ki, melyben az állat színét, jegyét, jelzését, korát fel kell tüntetni, valamint annak az egyének nevét is, kinek állományából a tehén származik. Az igazolványt a levágás előtt át kell adni a husvizsgálónak, ki viszont a vágás bevégeztével az igazolványt a kerületi rendő-

TÁRCZA.

Egy méhészeti kirándulás.

Irta: Balogh Bálint.

V. barátom örömmel ront be hozzám:

— Megvan! — kiáltja.

— Micsoda?

— Hát ha az egylet vezetősége nem rendez összejöveleket a háború alatt, rendezek én. Mert hiába nem izzadom ki a tagsági díjat, nekem összejövetel kell. Tanulmányi kirándulást rendezek a zs. erdei kasos méhészet megta-
pasztalása végett. Már ki is van tűzve a határnap.

— S kik lesznek a résztvevők?

— Te és én.

— Lesz kártyacsata is?

— Nem!

— És alkohol?

— Lehetőleg kevés.

— Akkor ott leszek.

Igy történt meg, hogy egy szép vasárnap délután döcögöttünk a zs.-i viczinálison. Az uton folytatott méhészeti eszmecserekről keveset mondhatok. A helyiérdekű vasut egyhangú döcögése Majmuna tündér karjaiba dobta V. barátomat s szerencsésen át is aludta az utat.

Zs.-on először is a jegyző méhészetét néztük meg. Kezdő méhészet, de szép rendben van. Azonban nem erről akarok beszélni, hanem az erdei kirándulásról.

Tehát indulunk. A stilszerűség kedvéért a jegyző egyik erdei méhészt fogadta meg fuvarosnak.

A dolog tényleg stilszerű volt, a kocsi hihetetlenül rázós:

Nekem lévén a leghosszabb lábam, a kocsis mellé ültem. Beszélgettünk.

— Hát hogy áll a méhészetted J. bácsi?

— Jól uram! A méhekből építettem a házat, szereztem földcskét s e mellett azok tartanak el ma is.

— No ez szép dolog s milyen kaptárjai vannak?

— Csupa szalmakás. Van egy Zirzum is, de az nem ér semmit, mert mindig keresztbe kötnek bele a méhek; hiába van benne a sok ráma. Nem tudnak a méheken még az urak se kifogni, azt tesznek, a mit akarnak. Ötven éves méhész vagyok, olvastam én már méhész könyvet is, de igaz a mi igaz, a méhek mindig más-kép cselekszenek, mint a hogy le van írva.

— No és mondja csak, a többi méhesgazda is ilyen eredményesen méhészkedik?

— Azt nem mondhatnám. De uram! majd megmutatom, még ott vannak az üvegek, én tavasszal etetem is a méheket. Nem sajnálom én tőlük a mézet.

— Pálkás üvegek lesznek azok!

— Ezt okos ember nem tartja a méhesben!

Meg akartam nyerni ezt az embert a keretes rendszernek, kezdem tehát:

— Lásza J. bácsi, nekem olyan kaptáraim vannak, a melyben nem kell őszszel lefujtatni a méheket, de tavasszal etetni se kell őket.

— No az nem helyes! A tavaszi etetésből nem engedek. Mert a méh olyan mint az ember. Akarmennyije van is, mindig szivesen veszi, ha adnak neki. Csak úgy példának mondom: a tekintetes ur nagy ur, de ugy-e, ha egy száz koronást kínálnék, elvenné? Lásza, ilyen ám a méh is!

Igy szórakoztunk az erdőig, a komisz, döcögős uton, meg a rázós szekéren J. bácsi ugyan bevallotta, hogy van neki olyan szekere is, a melyik nem ráz annyira, de az egy kicsit kopott s arra csak nem ültethet urakat.

Az erdei méhes szép helyen, ideális legelőjü vidéken van. Egy augusztus elején jött szüszraj 3—4 nap alatt 10 kilósra hizott. Takaros kis méhes. Belefér 10 kas, a többi 30—40 az udvarán van.

Ugy látszik, mégis a Zirzum képezi a fő büszkeséget, mert azt mutatja először. Persze kulcsra jár. A kulcs madzagon lóg a lajbi zsebben. Kinyitja. Neyszer-kaptár. A lépek persze keresztbe kötve. Üvegablak is van rajta. Emberünk a lassu tempójú kinyitás után mérges lesz!

— Uram ez megrajzott. A raj pedig elszökött!

Hogy a csapott volna bele! Egy pár csizma oda van! Tessék meghinni, úgy van, a hogy mondom: egy pár csizma szökött meg!

Mig én az öreget vigasztaltam, V. barátom a méhes udvarán lézengett a jegyzővel s a gazda 12—13 éves fiával. A fiu már tapasztalt méhész, a mit az is bizonyít, hogy ott valamelyik kas előtt hadonászva felingerelte a méheket. A tapasztalás arra tanította, hogy ilyenkor jó kereteket oldani. El is inalt. A méhek bolondok lettek volna, ha követik, mikor rendíthetetlen nyugalommal ott állt V. barátom. Erre vetették hát magukat, a minek újabb taktikai visszavonulás volt a vége.

Az erdei séta alatt továbbra is gyurtam a gazdát a keretes rendszer számára. Gondolkodóba is ejtettem. Csak az a Zirzum ne lett volna, melybe keresztbe kötnek a méhek! Ez minden jóakaratomat elrontotta.

Jövünk hazafelé. Elszakad az istráng. J. bácsi megcsóválja a fejét.

— Biz ez elszakadt! No nem baj, megfizetik a méhek.

Megköti. Ujból elszakad.

— Talán jobb volna, ha az összekötözést is a méhekre bízna!

A vonat indulási ideje veszedelmesen közelgett s kezdünk komolyan aggódni, hogy lekésünk, ha ez továbbra is így tart. De nem volt több baj. Büszkén robogtunk be a faluba. Az utcák — vasárnap lévén — tömve vannak emberekkel. Egyszerre csak a saroglyában gubbasztó fiu elkezd kiabálni.

— Apám, álljon meg, kiesik a kerék.

De alig mondta ki, máris a tengely végén számkáztunk a feneketlen sáiba. A gazda megint káromkodik, én azonban vigasztalom.

— Oda se neki J. bácsi, majd rendbehozzák a kerékgyűtet is a méhek!

Persze az ünneplő falusi népség óriási hahótája kísérte a mi balesetünket.

Tanakodásra nem lévén idő, kiugráltunk a feneketlen sárba s ilyenformán V. barátom hófehér nadrágján fekete kamásli képződött, de hát nem baj. Majd kitisztítják a méhek!

Igy végződött a mi zs.-i kirándulásunk!

hatóságnak visszajuttatja. A ki e tilalmat megszegi, azt egy évi fogházbüntetéssel sújtják. Ha tilalmazott állatot levágnak, a husa csak hatóságilag eladható.

Fejőemberek sajátságos betegsége. Gerlier francia orvos Ferney mellett a francia svájci határon a fejőemberek között sajátságos bémulással járó betegséget észlelt, melynél a karok, a fejtartó tarkóizmok és a szemhéjmelő izmok rövid időre, néhány percre megbénulnak. A betegség meleg nyári napokon jelentkezik. Hasonló betegséget észleltek Japánban is. Couchoud a tejben ilyen esetekben kimutatott kokkusokban véli a betegség okozóit felismerni.

Szelekció. A bécsi »Tierfreund« szerint a nőstény kutya viselkedéséből meg lehet tudni, hogy kölykei közül faji jellegre nézve melyik a legkülönb és így terjesztésre a leginkább érdemes. Az említett lap azt állítja, hogy a kutya kölykei közül mindig éppen csak a legkiválóbban sikerült kedveli leginkább és hogy meg tudjuk, melyik az, kirakjuk a kutya kölykeket téskükből és midőn anyjuk őket szájában visszahelyezi, a legkedveltebb kölykét ragadja meg legelőbb.

A madárvédelem szükséges volta. Északamerika Cumberland államának partvidékén, az ottani fenyőültvényekben a fenyőfűsüdarázs (Sophyrus) igen nagy tömegekben mutatkozott. Április és május hónapokban, midőn a nevezett rovar tojásait a fenyők fiatal hajtásaiba rakta, az ültvények — a kibuvó hernyók falánsága következtében — elsorvadtak, mintha tűz pusztította volna el őket. E rovarpusztítás ellen minden fajta védekezést megkísértek. Kísérleteztek marószerek fecskendezésével, a bábok összeszedésével stb. De mindezek az eljárások hiábavalóknak bizonyultak. Eredményt csak akkor értek el, midőn a Berlepsch-téle lészekodvakat nagy számban alkalmazták, melyekben a rovarokkal táplálkozó madarak tömegesen megtelepedtek. Az elsorvadt ültvényekben ötven át nagy szigorúsággal hajtották végre e kísérletet.

Madaraknak macskáktól történő megvédése. A Steiermarker Tierschutzverein kerttulajdonosoknak, a kik madaraikat a kóborló macskáktól megvédeni óhajtják, ajánlja a szagos ruta (kerti ruta, virnancz) ültetését, melynek szagát a macska nem tudja elviselni. A nevezett egyesület eredményesnek mondja azt is, ha a ruta leveleiből készített átherikus olajba mártott itatósprirt helyezünk néhány centiméterre a föld színe alá.

(Felsőleperd, Tolnamegye) feladva, visszavonul a magánéletbe. Mint állattenyésztő, ugy hírneves ménese, mint kitűnő és párját ritkító tehénészete által az egész országban a legnagyobb elismerést vívta ki, hisz tenyészszarvasmarhái (szimmenthaliak) még bold. Széll Kálmánéival is versenyeztek. Midőn a magyar nagyasszonyok mintaképe, a fáradhatatlan gazda, ki nagy gazdasága vezetésében, irányításában mindent önállóan végzett, a tulfeszített munkától fáradtan, nyugalomba vonul, őszintén fájjaljuk távozását a magyar mezőgazdaság színteréről, mert ez pótolhatlan veszteséget jelent állattenyésztésünkre, de szívből kívánjuk, hogy a magánéletben megtalálja a kényelmes nyugalmat, a gondtalanságot. Tartsa meg őt a magyarok Istene a legjobb egészségben az emberi kor legvégső határáig.

A kisbéri ménék. Az 1916. évi fedeztetési idényben a következő angol telivértenyészménék fognak a kisbéri m. kir. állami ménésintézetben fedezni: Adam, Kokoró, Maxim, Mokban, Pardon, Raskal, Roketter, Royal Lancer és Slive Gallion. Pardonhoz és Maximhoz csak 20-30, Royal Lancerhez 30, a többi ménhez pedig 40 kanczát fogadnak el. A földművelésügyi miniszter a fedeztetési díjakat magyar és osztrák kanczatulajdonosoknak 200-1000 koronában, külföldieknek pedig 600-2000 koronában állapította meg.

Az élőállat behozatala. Brassóból irják: Számos egybehangzó értesülés szerint legutóbb Romániából a szomszédos határterületekre ismét igen jelentékeny élőállatszállítmányok érkeztek. Ezekkel szemben az állategészségügyi korlátozás nem volt sem egységes, sem következetes. A szállítmányok nagy része a vasutat nem vette igénybe.

Olcsóbbodás a marhavásáron. Mint lapunknak irják, a mult napokban megtartott sopronmegyei szili nagy marhavásáron darabonként 200 K-val csökkentek az árak. A felhajtás igen nagy volt, de ezzel szemben hiányoztak a kereskedők és a konzervgyárak vásárlói.

A romániai sajt behozatala. A román sajt behozatala már hosszabb idő óta növekedik, a mi összefügg állatállományunk csökkenésével. Főleg a felsőmagyarországi czégek figyelme fordul a balkáni sajttermelés felé, ámbár a behozatal nehézségekbe ütközött, mert Bulgáriától el voltunk zárva, Románia pedig kiviteli tilalommal védte készleteit. Csak a legujabb időben adtak ki Bukarestben néhány esetben kiviteli engedélyt régi juhsajtra, a melyből meglehetősen mennyiséget kötöttek le erdélyi és felsőmagyarországi czégek. Az elért árak a minőséghez képest 250-300 korona közt váltakoztak a határkapu, 10% tara-levonással. A korongsajtot (kaskaval) is keresik, ebből azonban inkább csak görögországi származású kerül a román határszélre a piacra. Mind a két sajt fajta feldolgozás után a lipitói turó pótlásaképp kerül forgalomba.

Külföldi zsir Magyarországon. A zsir ára oly példátlan magasságra emelkedett, hogy a külföldi zsir behozatala, a mellett, hogy közérdeket szolgál, nagyon jó üzletnek is ígérkezik. A Hitelbank szakemberei a napokban elutaztak Dániába és Svédországba, hogy ott zsirt vásároljanak. A zsir behozatal Bulgáriából is rövidesen meg fog indulni, csak az a kérdés, tudunk-e onnét megfelelő mennyiséget importálni. Arad városa már táviratilag kért ajánlatot bolgár czégektől nagyobb mennyiségű zsirra. Érdekes, hogy a Länderbanknak egyik alapítása, az Österreichische Handel und Industrie Bank semleges helyről elég olcsón, 3 1/2 K-val, kínál zsirt wagszámra a magyar vidéki városoknak. Két évvel ezelőtt még senki sem hitte volna, hogy olyan exotikus czikk lesz nálunk a zsir, hogy külföldről próbálják nagymennyiségben behozni.

A lefoglalt gyapju és az előre eladás. A kormány néhány hét előtt rendeletet adott ki, a mellyel a gyapjukészleteket lefoglalta s ez a lefoglalás a termelő gyapjura nézve is érvényes. Az OMGE legutóbbi ülésén szóvá tették annak káros hatását, hogy a rendelet miatt a gazdaközönség meg van fosztva gyapjújának előre leendő eladásából szereshető előnyeitől, miért is elhatározták, hogy a helyzet orvoslása céljából feliratot intéznek a földművelésügyi miniszterhez.

Az állati betegségek összegezése november hó 14-én.

A betegség neve	Összesen		A mult heti állapot-hoz képest		10 b b		kevesebb	
	középg	idvar	középg	idvar	középg	idvar	középg	idvar
Lépfene	102	127	3	3	—	—	—	—
Veszétség	290	306	3	2	—	—	—	—
Takonykór	33	51	—	—	—	—	—	—
Ragadós szájr- és kö-römfájás	459	3310	—	—	24	21	—	—
Juhbimlő	10	10	—	—	—	—	—	—
Ivászervi hólyagos kiütés	2	4	—	—	—	—	—	—
Rühkór	207	352	—	—	21	33	—	—
Bivalyvesz	50	101	—	—	2	2	—	—
Sertésorbános	75	210	—	—	5	21	—	—
Sertésvesz	497	2082	1	—	—	90	—	—

Vásári tudósítások.

Sovány sertésárak.
Url Rezső bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Erődeti tudósítás 1915. november 17.

Ár elősúlyban 4% engedmény.

Vészen átmént	60-100 kg. HII.	540-540
"	100-120 "	540-550
"	120-160 "	550-550
"	160-200 "	550-560
Vészen át nem mént	60-100 "	480-500
"	100-120 "	500-520
"	120-160 "	520-530
"	160-200 "	530-540

Irányzat: lanyha.

Budapesti vágómarhavásár.
Hivatalos jelentés. 1915. november 18.

Felhajtás és árak:	I.	II.	V.
225 Bika	260-300	290-258	—
422 Magyar hizott ökör	281-300	260-278	230-254
815 Tarka hizott ökör	300-330	278-298	230-268
— Magyar legelőmarha	230-270	210-228	—
— Boszniai ökör	—	—	—
196 Magyar tehén	—	200-250	—
1267 Tarka tehén	—	210-285	—
24 Bivaly	—	180-230	—
8 Növendékmарha	—	180-226	—

Eladatlan 25.
A felhajtás 1342 darabbal több volt a multhetinél. Irányzat és árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavásár.
Hivatalos jelentés. 1915. október 19.

Felhajtás és árak:	I.	II.	V.
86 Magyar élő borju	330-346	356-304	300-320
— Magyar öltött borju	—	—	—
— Galicziai borju	—	—	—
— Öltött bárány párja	—	—	—
— Rugott borju	200-230	—	—
— Élő bárány párja	—	—	—
— Öltött göbölve	—	—	—

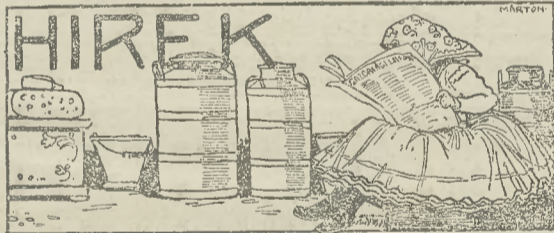
Eladatlan.
Irányzat élénk, az árak változatlanok.

Vásári jelentés: Budapest, 1915. évi nov. hó 11-én tartott heti lóvásárról. A vásári forgalom közép.

Jegyzetelt jobb minőségű lovakból:	Fel-hajtás	Eladatott	Árak kor-ban
a) háttas	4	1	500
b) könnyebb kocsiló (júkker stb.)	37	10	500-700
c) nehezebb kocsiló (hintóse)	45	8	820-1100
d) igás kocsiló (nehez nyugoti faj)	63	11	1200-1400
e) könnyű	76	3	500-750
II. Közép minőségű lovakból:			
a) nehezebb félék (fuvaros ló stb.)	24	16	(50-46)
b) könnyebb félék (parasztló stb.)	25	22	(16-36)
III. Alarendelt minőségű lovakból:	123	112	60-500
Összesen	398	133	

Székesfővárosi vágóra vásároltatott 90 darab, 2. Wien-i vágóra vásároltatott 14 drb. 3. Tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott. — a Ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — 5. Takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — drb.

Felolvasó főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

Államtitkárok titkos tanácsossága. A hivatalos lap minapi száma közli, hogy a király **Tóry Gusztáv** igazságügyi, **Vértessy Géza** öfelsége személye körüli, **Ottlik Iván** földművelésügyi, **Pap Elek** pénzügyi, **Jeszenszky Sándor** miniszterelnökségi, báró **Kazy József** és **Bartóky József** földművelésügyi, **Karátson Lajos** honvédelmi és **Némethy Károly** belügyi államtitkároknak a belső titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta. A jól megérdemelt kitüntetésekhez szívből gratulálunk!

Ozvegy jóbaházi Dóry Vilmosné. hazánk egyik legkitűnőbb gazdája, eddigi bérletét

EREDETI STOCK MOTOREKE

nagyszámu rendelés folytán csak októberi szállításra kapható.

1200 gép üzemben.

6 éves referenciák tartósságra. Számos utánrendelés.

VEZÉRKÉPVISELET:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

OKLEVELÉS GÉPÉSZMÉRNÖKÖK MÉRNÖKI IRODÁJA,
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 45. I. EM.
TELEFON: 76-94. SÜRGÖNYCI: DIPLINGS.

tósan károsodtak. Érzéketlennek ismét a büköny bizonyult. A mézszénitrogénnek ugyanaz a hátránya, mely minden poralaku repeszenretekirtő szernél tapasztalható. Nehéz egyenletesen elhinteni a port, ha pedig nincsen az egyenletesen elosztva, a gyom azokon a helyeken megmarad a hova véletlenségből kevés, vagy semmi irtószert sem került, vagy oda jól nem tapadt. E szer hatása függ ezenkívül — a mint az ismeretes — attól is, hogy volt-e a kezelés időszakában harmat, vagy volt-e használata után csekély mennyiségű csapadék s szélesend.

A cuproacetin értékének kifogástalan megállapítására indokolt volt ennek a szabadban való kipróbálása is olyan növényeken, a melyek természetes feltételek között fejlődtek ki. E célból egy 36 m² nagyságú területnek felét fehérmustárral, másik felét sok repeszenretek tartalmazó zabbal vetettek be. A zab tisztasága 86,60% volt és 15,40% tisztátalanságot tartalmazott, a melynek fele repeszenretek mag volt. Míg a fehérmustár és a zab teljesen kifogástalanul kelt ki, a repeszenretek közül, a melynek magvai hüvelyekben voltak, csak néhány növény kelt ki s pedig abban az időben, a mikor a kérdéses terület az irtószerttel már kezeltetett. Az a nézet van elterjedve, hogy a repeszenreteknek igen hosszú időre van szüksége a csirázásra s ennek oka a mag olajtartalma.

Érdemes a felemlítésre, hogy a repeszenretek mag, ha annak fás hüvelyét eltávolítjuk, a csirázásra nem igényel több időt, mint más rokon keresztesvirágúak s vetés után 5–6 nappal a csirák a földből már kibujnak.

Kitűnik ebből, hogy nem az olajtartalom lassítja a csirázást, hanem a kemény fás hüvely, melynek előbb el kell rothadnia, vagy legalább is megpuhulnia, így meglehetősen sokáig tart, míg a csirázáshoz szükséges nedvességmennyiség a maghoz jut és a csira a hüvelyből kibujhat. Nem is valószínű, hogy az olajtartalom késlelteti a csirázást, holott más olajtartalmú magvak, pl. a repczék, igen gyorsan csiráznak.

A midőn a mustárnövények annyira voltak, hogy a harmadik és negyedik lomblevelüket kezdték kifejleszteni, hozzáfogtak a kísérlethez.

Négy egyenlő részre osztották a területet. Az első ellenőrzésül szolgáló részt vízzel, a másodikat 32%-os vasgáliczoldattal, a harmadikat 2% chilisalétromtartalmú 22% os vasgáliczoldattal és a negyedik részt cuproacetinoldattal (2 liter oldat 100 liter vízre) megpermetezték. A következő napon a kísérleti terület második és harmadik részletén a mustárnövényeken az ismert károsodás mutatkozott, mint a minő a repeszenretek és a vadmustáron is szokott mutatkozni a vasgálicz kezelés után.

A lomboza tsötétbarna színűre festődött, teljesen elhalt és leszáradt. A zab csak nagyon kevés károsodott. A cuproacetinnel kezelt negyedik számú parcella felületét meglehetősen alkalmával jelentékenyen kevésbé látszott károsodottnak, mint a második és harmadik parcella növényzete, mert a negyedik parcellán lévő mustárnövények nem változtatták oly felütően színüket, hanem sápadtöldszint mutatnak. Figyelmesebb megtekintés alkalmával azonban itt is észrevető volt, hogy a mustárnövények tönkrementek és elszáradtak. Itt a zab kezdetben nagyobb károsodást mutatott, mint a második és harmadik parcellán lévő. Néhány hét múlva a zab a negyedik számú parcellán (cuproacetin) valamivel jobban állott, mint a második és harmadik parcellákon (vasgálicz és vasgálicz chilisalétrommal) állott.

Mindeme kísérleteket zabbal és mustárral megismételték. A midőn a mustár kifejlesztette az első lombleveléket, mézszénitrogénnel kezelték a terület egy részét. Pro ha 150 kg finom fehér homokkal bensőleg összekevert mézszénitrogént használtak. Az irtószert elhíntése előtt közönséges vízzel bepermetezték a növényeket. A terület egy része ellenőrzésül szolgált, egy-egy részlete előírt töménységű és mennyiségű cuproacetin, illetve 20%-os vasgáliczoldattal (400 liter pro ha) permeteztetett meg. Mindhárom esetben azok a mustárnövények, a melyeket az irtószert ért, elpusztultak. A vasgálicz és a cuproacetin a zabot, ellentétben a mézszénitrogénnel, csak kevés károsította. Ez utóbbi oly mértékben hatott a zabra, hogy a levelek hegyétől néhol majd a levélfelület közepéig a levelek megmaradtak és fehérszínűek lettek.

Szerző ezenfelül cuproacetinnel kísérletezett a legváltozatosabb gyomnövényekkel. Minthogy eme kísérleteinek inkább csak tájékoztató jel-

lege volt, ezek ismertetésétől a jelen alkalommal eltekinthetünk. A repeszenretekirtást megpróbálták egy répa földön is 20%-os vasgálicz és 2%-os cuproacetinoldattal. Eme kísérletekből kitűnt, hogy mindkét szer igen károsítja a répát, minthogy a levélzetet igen nagy mértékben megtámadták. Répa földeken tehát nem lesz ajánlatos a repeszenretek kémiai ható irtószerekkel kezelni, hanem azt ott kapálással és gyomlálással kell irtani.

A cuproacetinnel végzett még egy irtókísérletet *Cirsium arvense*-vel. E növény meglehetősen elgyomosított egy árpa földet, a melyet május 8-án cuproacetinoldattal kezeltek (pro ha 800 liter folyadék, 100 liter vízre 5 liter cuproacetin). A következő napon a megpermetezett területen sárgás árnyalat mutatkozott, a mely már egy bizonyos távolságból látható volt. Az árpa növényen figyelmesebb megtekintésnél, ott, a hol a permet érte azt, apró sárga foltokat vetettek észre. A bógáncs levelei, ott, a hol az oldat érte azokat, színüket változtatták és elhaltak, azonban a gyom töve általánosságban életben maradt s csak ott, a hova különösebben sok permetezőfolyadék került, haltak el teljesen.

Az árpa kezdetben megfigyelt károsodás körülbelül öt hét eltelté után már nem volt észrevehető.

A réz sóit gyomirtásnál már régebben is használták. 1898-ban rézgáliczoldatot használtak a jelzett célra s ugyanez évben azt írják arról, hogy hatása nem veszélyesebb, mint a vasgáliczé, ellenben jelentékenyebben és tartósabban megtámadja a miveleti növényeket.

Ugyanez évben a repeszenretek irtására a réznitrát 2%-os oldatát ajánlották. Tehát már 15 évvel ezelőtt nemcsak a rézsókat, hanem ugyanazt a sóit, a mely a cuproacetin hatóalkatrésze, ajánlatot gyomirtásra ugyanazon töménységben és mennyiségben pro ha, mint azt az előzőekben közölt kísérleteknél használták. Mindazonáltal használata nem terjedt el, a minek oka a készítmény költséges volta lehet. Szerző kiszámítja a cuproacetin alkalmazásának költségeit, levonva ezekből a talaj javára számítható chilisalétrom (a mely a cuproacetin alkotórésze) árát.

A költség tehát pro ha, a mibe a cuproacetin kerül 13,46 korona. Vasgálicz pro ha 4,32 korona értékben szükséges. A repeszenretekirtásnál a cuproacetin és a vasgálicz ára közötti különbség 9,14 korona a vasgálicz javára.

Minthogy az árkülönbség elég jelentékeny, szerző végezetül kiemeli ama előnyöket, a melyek a cuproacetin javára esnek, összehasonlítva azt a vasgáliczsal.

1. Minthogy a cuproacetint vízzel egyszerűen csak fel kell higitani, kényelmesebben használható, mint a vasgálicz.

2. A cuproacetin nemcsak a repeszenretekre és a vadmustárra hat, hanem egyéb szántóföldi gyomokra is, a konkolyra és a buzavirágnál káros hatása erősebb, mint a vasgálicz használatánál.

3. A cuproacetin a repeszenretekre és a vadmustárra még akkor is nagyon hátrányos hatású, a midőn eme gyomok fejlődése már jelentékeny mértékben előrehaladt.

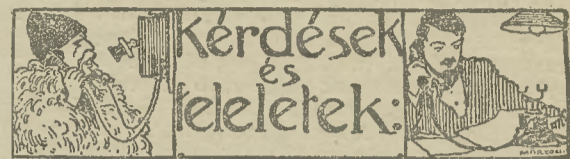
A gazda feladata esetről-esetre megállapítani, hogy eme előnyök, a cuproacetin használatának jelentékenyebb költségűbbét szembeállítva, a jutányosabb vasgáliczot felülmulják-e!

Keszthely.

KÖNYVISMERTETÉS.

Orosz Lengyelország gazdasági ismertetése ezímen a m. kir. Kereskedelmi Múzeum kiadásában egy füzet jelent meg, mely a csapataink részéről megszállott orosz-lengyel területek gazdasági és kereskedelmi viszonyait tárgyalja. E füzet részletesen leírja az északi hadműveleti területeken való utazáshoz szükséges igazoló okmányokat és azoknak megszerzési módjait. Az okkupált területek gazdasági és kereskedelmi viszonyainak rövid ismertetése után felsorolja a ki- és bevétel módozatait; közli a ki- és bevételről eltiltott árukat; a piacok szükségleti cikkeit; a kivitel tilalmak feloldását kérő beadványok benyújtási helyeit; a vámtarifát; a vasuti ügyeket; a díjszámítási módozatokat és díjfeltételeket; az állomási kilométer mutatót; az ez idő szerint érvényben levő menetrendeket és a megszállott terület térképét. A szöveg közé nyomtatott számos képpel

ellátott s a nagyobb városokat s azoknak viszonyait kimerítően leíró füzetben a gyakorlati kereskedő megtalálja mindazokat az utbaigazításokat, a melyekre szüksége lehet. Különösen fontos a m. kir. Kereskedelmi Múzeumnak az a közlése, hogy a megszállott területekre vonatkozó összes felvilágosításokat az intézet exportosztálya készségesen megad s az ismertető füzetet minden czégnak, mely azt kéri, díjmentesen megküldi.

Kérdés. Herdlicska—Kund-féle szántógép.

A Gazdasági Lapok 1914 december 27-iki 52. számában: »Két új szántógép« című közlemény jelent meg, mely Herdlicska—Kund féle, vaskötéssel dolgozó egylokomotivos rendszert ismerteti meg. Tisztelettel kérdem: forgalomba hozatott-e ezen szántógép s melyik gazdasági gépgyár által, s a kísérletek mily reményekkel biztatnak?

Történtek-e vele kísérletek, vagy sem? Hogyan végződtek ezek, nem tudom, de mindenestre s minden körülmények között a földművelésügyi minisztériumnak is törődnie kellene ezzel. A kísérletezésnek a háboru lefolyása után már helye nincs, arra már késznek kell lennie, azért, hogy a gazdatársadalom tudja, mihez kezdjen: ha nem lesz elegendő gazdasági cselédje vagy munkása. Mert, hogyha a háboru után ezek nem lesznek, csak ilyen szántógépekkel lesznek ezek pótolhatók, az bizonyos. Azonkívül drága is, meg lesz is nem is igás állat. Ugy tudom, hogy a nevezett feltaláló tanár a debreczeni m. kir. gazdasági akadémián, a hol ennek a gazdaságában történhetnek és mikor kísérletek? Talán lehetne a hadikölcsönből egy bizonyos % összeget kamat nélkül s felügyelet alatt a kísérletezésre bocsátani? A mellett az is kell, hogy jelszó legyen: »magyar ember találmánya«. (A pénzügyi központnak szánt összegből kellene e célra elcsipni a szükségeset. Szerk.) Adni kell valami készet a magyar gazdatársadalomnak is.

Ha a földművelésügyi kormány ilyen magyar ember találmányával kísérletezne, nem kellene a külföldre szorulni s ez különösen a középbirtokos osztálynak kedvezne. Ha vesszük, hány és hány középbirtokos osztálynak van cséplőgarnitúrája, a mely 1½—2 hónapig van munkában s megvakációzni s ha volna egy bizonyos egylokomotivos s magyar szántógép — sokan vennének, de bizonytalanul pénzt kiadni senki sem mer.

B. L.

Felelet. Nospolya, mint törpefa című kérdésre.

Mint minden gyümölcsfát, úgy a nospolyát is lehet törpealakban is nevelni. Sőt talán ez az alak felel meg neki legjobban. Ugyanis a nospolya nagyon is hajlandó az elsűrűsödésre s a metszése, ritkítása így sokkal könnyebb. De ettől eltekintve, a nospolya aránylag kicsiny gyümölcse törpefán jóval nagyobb, sőt izletesebb lesz. A törpefán sokkal több s bővebb termés ad s igen hamar indul termőre. Alkalmam volt megfigyelni egy kb. 3½ méter — tehát tulmagas — és egy normális törpe nospolyafát. Egy kertben volt mind a kettő. A magas törzsű fa akkor — a tulajdonos állítása szerint — 15 éves volt, de termést nem adott. A törpefa két éves volt. A következő évben mind a két fa termést, a magas törzsű s immár kifejlett fa termése ugyanannyi, mint minőség dolgában alól maradt. A nospolya törpealakban csinos kinézésű, gömbölyű koronát képez s mivel a fa elég vig növeszt, a korona átmérője törpealakban is gyakran eléri a négy métert.

Balogh Bálint.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a december 12-iki közgyűlés előkészítésére igazgató választmányi ülést tartott, melyet Zselénszky Róbert gróf elnöklete alatt a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó bizottsági ülése követett. Az értekezleten Rubinek Gyula ismertette a kormány időközben megjelent rendeleteit. Szerinte a gazdaközönség megnyugvással fogadta a burgonya maximális árát, bár az 4 koronával a napi ár alatt marad. A hadifogoly-kérdésben a térítés teljes megvonását sérelmesnek jelentette ki. A gyapjú előre történő eladásának korlátozásával szemben a földmivelésügyi miniszterhez fölrátot intéztek. A zsiradék-rendelet már egy hónap óta készen van s ennek közzétételét kéri. Az abrak-takarmányok és az ezzel kapcsolatos gabona- és korpafélék árának új szabályozásában az OMGE is résztvevett s ez a rendelet alkalmasint a hét végén meg is fog jelenni. Végül azt tartalmazza az igazgatói jelentés, hogy legfeljebb 4—6 millió mázsa buza- és rozskészlet lehet még a gazdák kezén. A közfogyasztás rendelkezésére álló készlettel különben bőven lehet fedezni a szükségletet, csupán az elfuvarozás okoz nehézséget. Erről azonban a gazdák természetesen nem tehetnek. Az igazgatói jelentés azzal a megnyugtató kijelentéssel zárul, hogy a közlelmezés nézőpontjából aggodalomra nincsen ok! Az erre vonatkozó hírek tehát elfogultak és tulzottak. A requirálást illető előterjesztésnél Falussy Árpád szükségesnek tartja ugyanezt az intézkedést, de szól a vásárlásnál a gazdákat ért nagy veszteségekről. Ebből származnak az eltitkolások. A kukoriczánál kívánatosnak tartja, hogy a kismember a maga csekély készletét értékesítse. Eröss Dezső szerint nagyfokú elrejtésről szó nem lehet. Az ár csökkentését mellőzendőnek mondja. Különösen nagy súlyt fektet a tavaszi buza biztosítására, mert az őszi munka nagyon elmaradt. Sággy Gyula felszólalása után Serbán János megállapítja, hogy a kormány csak a bejelentést kívánja, nem a szállítást. A tengeri lekötését, illetve biztosítását 26 és 28 koronáért szerinte nagy érdekek követelték. Az egész tengeri termék lefoglalására azonban utasítás nincs. Az őszi munkálatok végzéséről szóló előterjesztés nyomán különösen kiemelkedett a felszólalásokból az, hogy ebben a tekintetben hátra van a mezőgazdaság.

A Magyar Szakirók Országos Egyesülete rendkívüli közgyűlésén választotta meg új elnökségét. Elnök lett egyhangulag Katona Béla ismert közgazdasági író, alelnök dr. Bartha Andor, mint tanácsos és Buday Barna, a Köztelek szerkesztője. Tiszteletbeli elnök Rubinek Gyula. A választási eredmény kihirdetése után az új elnök nagy tetszés közt tartotta meg megnyitó beszédét.

Kormányrendelet az őrlési számarányok megváltoztatásáról. A jelenleg érvényes kormányrendelet értelmében az őrléssel foglalkozó vállalatok a buzát 98 százalékos erejéig őrölhetik ki, míg 2 százalék az elporlásra esik. Az egyes lisztfajták arányára vonatkozóan a szóban lévő rendelet akként intézkedik, hogy a 20 százalékos korpaféléken kívül 15 százalékos finom tészta (nullás), 25 százalékos főzliszt és 38 százalékos kenyérliszt termeltessek. A mióta ez a rendelet megjelent, a fogyasztó közönség részéről számtalanszor felmerült az a kívánság, hogy a kitermelésnek ezt az arányát megváltoztassák, figyelemmel nevezetesen arra, hogy a fehér lisztek negyven százalékos mennyiségével szemben a kenyérliszt csak harmincnyolc százalékban, tehát kisebb arányban állítatik elő, noha nemcsak a háborús állapotok, de speciális hazai viszonyok is azt teszik kívánatosnak, hogy a termelt kenyérliszt mennyisége lényegesen meghaladja a fehér lisztekét. Legutóbb a főváros tanácsa, valamint a magyar városok országos kongresszusa tett ily irányban előterjesztést a belügyminiszternél, a ki az iránt keresett meg, hogy a kenyérliszt előállítás számát 38-ról 50-re, tehát tizenkét százalékkal emeltessek föl, tekintettel különösen a városokban a kenyérliszt iránt mutatkozó nagy keresletre. A kormány, értesülésünk szerint, méltányolja a fölterjesztéseken kifejezésre jutott kívánságokat és már a legközelebbi napokban várható annak a rendeletnek kibocsátása, a mely a háromféle lisztnél kiőrési arányát újból szabályozza. A kenyérliszt előállítása e szerint négy százalékkal fog emelkedni, tehát 42 százaléknál lesz, a mivel szemben a két finomliszt-fajta termelési aránya két-két százalékkal 13, illetően 23 százalékra fog csökkenteni. Végeredményben tehát a fehér lisztek 36 százalékaival szemben a kenyérliszt 42 százaléka fog állni, a mi az eddigi 40:38 aránnyal szemben mindenesetre lényeges válto-

zást jelent. A kenyérliszt mennyiségének további fokozása csak a korpa- és a hulladékok arányának csökkentésével volna elérhető, a mi azonban a jelenlegi viszonyok közepette és tigyemmel a takarmánycikkek iránt való nagy keresletre ez idő szerint nem látszik kívánatosnak.

Követendő példa. A »Gazdasági Lapok« tekintetes szerkesztőségének Budapest.

Magyaróvár, 1915 október 19.

Mellékelten van szerencsém a tek. szerkesztőségnek egy közleményt beküldeni azon kérés-sel, hogy e közleményt b. lapjában megjeleníteni sziveskedjék. A közleményért járó tiszteletdíjat kérem a megvakult katonák segélyalapjára fordítani. A mennyiben ezen tiszteletteljes kérésem meghallgatásra talál, kérnék helyet további közleményeim számára is. Teljes tisztelettel:

Ifj. Sporz Pál,

gazd. akad. tanár,
a gépkísérleti állomás vezetője.

(F. hó 17-én 16 K 56 fillért küldöttünk a nemes célra az Országházban székelő bizottsághoz.)

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 13-án Zselénszky Róbert gróf és Vásárhelyi József igazgató elnöklete alatt tartott igazgatóválasztmányi gyűlésén, Ipolyi-Keller Iván ügyv. titkár és Kemény Szilárd titkár előterjesztései alapján tudomásul vette a választmány, hogy az egyesület elnöksége már eddig is mindent megtett s ezután is megteszi a szükséges intézkedéseket az iránt, hogy a gazdák tavaszi vetőmagszükséglete előre biztosítható. Az ideai termék requirálásával kapcsolatosan az egyesület azon kérelemmel fordul a kormányhoz, hogy a requirált gabonáért, a minisztérium által a maximális árnál négy koronával alacsonyabb összegben megállapított ár csakis oly gazdákkal szemben alkalmaztassék, a kik felesleges készleteikből egyáltalán semmit sem szolgáltatnak be a Hadi Termény Részvénytársaságnak önkéntesen. Az őszi szántás és vetés munkálatainak teljesítése érdekében újból felir az egyesület a kormányhoz a gőz- és motorkék kezeléséhez szükséges gépezetek és gépezetkezelők szabadságidejének meghosszabbítása érdekében. Hajdu vármegye közönsége által hozzájárulás és támogatás végett Arad vármegyéhez is áttett azon javaslatnak a tárgyalását, mely szerint a síkföldi és termővidéki latifundiók állami járadék ellenében leendő kötelező megváltásának törvényhozási uton történő rendezését kívánják, az egyesület nem tartja jelenleg időszerűnek, de nem tartja indokoltnak sem, tehát annak a napirendről levételét véleményezi. Az oroszok betörése által feldúlt felvidéki községek lakosainak felsegélyezése érdekében megindult mozgalom támogatására az egyesület a gazdaközönség figyelmét hivatalos közlönye útján hívja fel. A Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesületnek a dohánybeváltási árak emelését célzó feliratát, valamint a Nógradvármegyei Gazdasági Egyesületnek a czukorrépatermelők érdekeit védő gazdabíróságok szervezésére vonatkozó feliratát az egyesület pártolja és hasonló felirattal támogatja.

A mezei munkák biztosítása. A kolozsmegyei gazdasági intéző bizottság a múlt héten tartott ülésében kimondotta, hogy az ősszel még elvégzendő gazdasági munkák befejezése érdekében a kormánytól a személyes szolgálatok elrendelésére és a közérő kirendelésére névze kiadott felhatalmazás meghosszabbítását kéri. Tíz gőzeke átengedése tárgyában is folyamodik a miniszterhez. A mezei munkák biztosítását egy körlevélben az összes érdekelt tényezők figyelmébe ajánlotta a bizottság.

A Magyar Gazdaszövetség az őszi munkálatok végzésére buzdító szöveget bármely községnek, szervezethez és magánosoknak a kívánt példányszámban szivesen megküldi, ha ez iránt hozzá egyszerű levelezőúton kért intézzenek.

A termelőknél lévő gabona. Az OMGE legutóbb tartott ülésén Rubinek Gyula igazgató számszerűleg kimutatta, hogy a gazdák kezén 5—6 millió q buza és rozskészlet van, de annak összegyűjtése a forgalmi nehézségek miatt föllötte nehéz feladat. Megállapítása szerint a készlet bőven fedezi a szükségletet s csak annak az előteremtése ütközik akadályokba. Könnyebb-séget okoz azonban a dunai forgalom, úgy hogy a közlelmezés szempontjából aggodalomra nincsen ok, de csak akkor, ha ehhez meglesz a vasúti forgalom kívánatos felszabadítása.

Az árdrágítás megakadályozása. Németországban szigorú rendeletet bocsátottak ki,

a mely az élelmiszerekkel való kereskedelmet a hivatásos tényezők tevékenységére korlátozza. Árut ezentul csak olyan czégek hozhatnak forgalomba, a melyek az illető czikk elárusításával már korábban is foglalkoztak. Máskülönből hivatalból kobozzák el az árut és az érte befolyt összegnek a felét térítik vissza a tulajdonos javára. A mióta ez a rendelet életbe lépett, az ügy-nökök áthúzódnak a hollandi határon és a kötött üzleteket stornirozzák vagy pedig igyekez-zék a földadó állomásnál az árut olyan kereske-dőknek eladni, a kik hivatásszerűen foglalkoz-nak a megfelelő czikk eladásával.

Országos mozgalom az élelmiszerek kivitele ellen. A magyar termelők egy részének valóságos per-verz gondolkodásmódjára vall az az igyekezet, hogy fölös termékeiket, noha az egész országban nagyszerű árakat lehet elérni, mindenáron Német-országba és Ausztriába akarják exportálni. Külö-nösen a hüvelyeseket, hagymát, zrt, vaját stb. szándékoznak nagyobb mennyiségben elszállítani és megrögzött konoksággal ragaszkodnak ebbeli kívánságuk végrehajtásához. Mostanában, a mikor a városi hatóságok elismeréseméltó igyekezetet fejtenek ki abban az irányban, hogy a lakosságot a legfontosabb fogyasztási czikkeket hosszabb időre ellássák, a termelőknek az a törekvése, hogy az itthon annyira keresett élelmiszereket elvonják a belföldi fogyasztástól sulyosabb beszámítás alá esik, a mi ellen nagyon is helye van a kormány és a hatóságok beavatkozásának. A kolozsvári ka-mara most fölterjesztést intézett a kereskedelem-ügyi miniszterhez, a melyben jelentést tesz arról, hogy hazai termelők sűrűn zaklatják a kamarát azon külföldi czégek jegyzékéért, a melyek a fent-említett élelmiszereket nagyobb mennyiségben hajlandók átvenni. A kamara panaszosan jegyzi meg, hogy bár kötelessége a kérdezősködő felek rendelkezésére állani, a fennforgó viszonyokra és az általános drágaságra történő figyelemmel kívánatosnak tartja a kormány oly irányú rendelkezését, a mely a legfontosabb fogyasztási czikke kivite-lét eltiltja, esetleg erős korlátozást rendel el, vagy pedig a kivitel csak egyes, megokolt esetek-ben engedni meg. A kolozsvári kamara ezt a hely-es alapokon nyugvó és céltudatos fölterjesztést megküldötte az összes kamaráknak és ipari és ke-reskedelmi érdekképviseletnek, és nincs kétsé-günk abban, hogy valamennyien teljes erejükkel támogatni fogják az okos mozgalmat. Az élelmi-szerek kivitelére csak abban az esetben kerülhet sor, ha a belföldi fogyasztást az egész vonalon biztosítani tudjuk, mert különben a folyton foko-zódó drágulás rettenetes árányokat fog ölteni.

Terményvásárlás Bulgáriából. Szófiá-ból írják: A hivatalos német és osztrák-magyar bevásárló társaság a bolgár kormány részéről fölhatalmazott nyilvános segítő-bizottság útján nagymennyiségű terményt, főleg tengerit kezd vásárolni. A tengerit husz lejes ár alapján requirálják és huszonnégy és fél lejért adják el. A különbséget a bevonultak családja javára használják föl. A még szükséges hadianyagon és formaruha-czikken kívül főleg sót, gyujtót és czukrot fognak behozni. A segítőbizottság mindennemű élelmi czikk kivitelét és általában minden kivitel a magánosok részéről, így legutóbb a tojáskivitel is eltiltotta. Noha búzából nagy készlet van, azt tervezik, hogy legközelebb búzából, tengeriből és rozsból rendelnek el kenyérlisztkeverést.

A Haditermény r.-t. a buza-, roz-, két-szeres-, árpa- és zabkészletek, továbbá a gabona-nemükből előállított lisztkészletek, végül a bab-, borsó- és lencsekészletek bejelentéséről, árusítá-sáról és közszükségleti czélra történendő igény-bevétele tárgyában kibocsátott kormányrendelet megküldéséről közreendelelet küldött szét a ható-ságokhoz, a melyben részletesen ismerteti a la-kossággal a kormányrendelet meg nem tartásá-ból eredő hátrányokat és föl hívja a termelőket, hogy jól föl fogott érdekükben jelentsék be ter-ménykészletüket.

Itt említjük meg, hogy a Haditermény r.-t. a kormányval szemben vállalt felelősségére hivat-kozza, arra kéri bizományosait, hogy ismerjék hazafias kötelességüknek a kormányrendelet szigoru megtartását. Kivált a H. T. részére meg-vásárolt, vagy lekötött készletek pontos bejelen-tését tartja szükségesnek a mai körlevél, a mely minden könnyebbséget is biztosítani óhajt azon termelők javára, a kik készleteiket eladni hajlandók. E részben a H. T. azt óhajtja, hogy bizományosai a kisebb tételeket is a közép-pontnak. Végül a H. T. a gazdák tájékoztatása czéljából a Néplap című újság rendkívüli szá-mát csatolta a mai körlevélhez, abból a czélból,

hogy azt a bizományosok körzetükben elterjesszék.

A síkföldi latifundiumok megváltása. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület november 13-iki választmányi ülésén meglepő témával foglalkozott. A tárgysorozat azt is tartalmazta, hogy a következő pontot tartalmazza: »Arad vármegye alispánjának átirata: A síkföldi latifundiumok megváltásának a törvényhozás után való rendezése tárgyában kért vélemény«. Az utóbbi időben már számos jellel találkozunk, a mely a nagyobb birtoktestek, így a kötött birtok mozgósításának a tervére mutatott. E terveket, a melyek részint közvetlenül, de részben közvetett uton igyekeznek a hagyományos nagybirtokot szabad forgalomba bocsátani, számos érdek mozdítja. Annál fontosabb, hogy a megkérdezett gazdasági egyesületek oly választ adjanak a hozzájuk intézett bizalmas kérdésre, a mely a tervezett tranzakciónak gazdasági és nemzeti hatását egyaránt megfontolja.

Komoly bajok a csöves tengeri forgalombahozatala körül. A csöves tengeri bevásárlása és a feljósított részére történő elszállítás körül beavatott helyről oly panaszok érkeznek hozzánk, a melyeknek sürgős orvoslása a köz érdekében mindenképpen kívánatos, nehogy a jelenlegi visszsa állapottól beláthatatlan következmények fakadjanak. A H. d. termény r. t. nemrégiben kijelentette és az érdekeltek tudomására hozta, hogy az ideai csöves tengeri-mennyiségekre egyelőre nem tart igényt és ennél fogva felhatalmazta összes bizományosait, hogy a termelők részéről följárólott mennyiségeket a beszerzésre jogosított magánosok és vállalatok (szesz- és élesztőgyárak, se téshizlálók, egyéb üzemek, kisczudák stb.) részére megvásárolják és elszállíttassák. A bizományosok tehát ezen fölhatalmazás alapján tekintélyes mennyiségű csöves tengerit vásároltak össze, most azonban, a mikor az áru elszállítására kerül a sor, váratlan nehézségekkel kell megküzdniök. A közigazgatási hatóságok és főként a szolgabírák ugyanis mindenféle czimen és változatos megokolással megtagadják a szállítási igazolványok kiállítását, a mely vonatkozás a csöves tengeriben megakasztja a forgalmat tökéletesen. Egyes szolgabírák például nem elégednek meg a közigazgató által hitelesített beszerzési engedély-másolattal, hanem követelik a minisztérium eredeti engedélyének bemutatását, a mi egyeseken képtelenség, mert hiszen az egyetlen példányban meglévő engedélyt nem lehet egyazon időben husz-háromszor bizományosnak kezébe adni. A hatóságoknak ilyen akadékoskodása odavezet, hogy az érdekelte vállalatok, czégek és gazdák nem képesek áruhoz jutni, üzemüket be kell szüntetni és ez alatt a raktáron lévő csöves tengeri egye romlik. Nagyon kívánatos volna tehát, ha a földmívelésügyi miniszter oly értelmű utasítást bocsátana ki a közigazgatási hatóságokhoz, hogy a szóban lévő tengerimennyiségek, tekintet az áru romlandó voltára, azonnal és minden nehézség nélkül elszállíthatók legyenek, és a hatóságok egyöntetű eljárására kioktattassanak.

Fölmentés az őszi gazdasági munkákra. Meltánylást érdemlő esetekben és megindokolt kérelemre az őszi gazdasági munkákra három hónapig terjedő felmentést adhatnak a kerületi parancsnokságok. A felmentéseket a honvédelmi miniszter most kiterjesztette a következő foglalkozású férfiakra is: mezőgazdaságban felügyelet gyakorlására hivatott ispán, bérés gazda, a fatermelők és ezek üzemvezetői, felügyelő és gépészeti személyzete és munkásai, erdei termékeket feldolgozó fűrész-, tűzifavágó-üzemek alkalmazottai; molnárok, halászok, kádárok, tehenészek, sörfőzők, alagsóvezetők stb. A kerületi parancsnokság csak egy ízben adhat három hónapig terjedhető felmentést. A három hónapot meghaladó és bizonytalan időre szóló felmentések, valamint a korábbi felmentések meghosszabbítása iránti javaslatokat a főispánok a földmívelésügyi miniszterhez terjesztik fel, a ki azokat határozathozatal végett a honvédelmi-, illetve a hadügyminiszterhez fogja áttenni. Ez a rendelet csakis legénységi állományokra vonatkozik. A tisztiek és tisztjelöltek felmentése iránti kérvényeket — mint a Külügy-Hadügy közli — a honvédelmi minisztériumhoz címelve kell felterjeszteni.

43—50 évesek felmentése. A Fejérmegyei Gazdasági Egyesületnek Esterházy László gróf elnöklésével tartott ülésén azt határozták, hogy a besorozott 43—50 éves népfelkelő mezőgazdasági gépészek, fűtők, kovácsok és bogárnok fölmentésére vonatkozóan a földmívelésügyi miniszter közbenjárását fogják kérni.

Szőlősgazdák nagygyűlése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének összehívására a minap a régi képviselőházban tartották meg a szőlősgazdák a nagygyűlést, a melyen tanácskoztak a rendelkezésre álló rézgálicz és szénkéneg elégtelensége következtében szükségessé vált teendőkről. A gyűlés iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult s ebben

az ország minden szőlőtermő vidékéről megjelentek az egyesületi képviselők és a szőlősgazdák.

A nagygyűlés Zselénszky Róbert gróftól választotta meg elnökül, a ki üdvözölte a földmívelésügyi és a pénzügyminiszterium képviselőit, Lónyay Ferencz és Bárdossy Antal miniszteri tanácsosokat s Jablonovszky Józsefet, a rovar-tani állomás igazgatóját, majd átadja a szót Drucker Jenő előadónak.

Drucker Jenő dr. előadó vázolja a helyzetet, a mely a peronoszpóra elleni védekezésre szükséges szerek hiányából beáll és nagy veszedelemmel fenyegeti a jövő évi szőlőtermést. Ez a baj főleg onnan ered, hogy a rézgálicz kivitelét a kellő időben nem tiltották el s a behozatali vámot nem függesztették föl. Ecs-teli a rézgálicz áramlását s az abban kifejtett ártalmas üzérkedéseket. Alapos megokolás kíséretében a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Mondja ki a nagygyűlés, hogy szőlőmívelésünk a rendelkezésre álló rézgálicz és szénkéneg elégtelensége, valamint előbbinek nagyfokú drágasága miatt veszedelemben van s azért annak megemlése érdekében a maga kebeléből egy tiznéktágu bizottságot választ, a mely mindaddig permanenciában marad, míg a rézgálicz, illetve az azt pótló perocid-kérdés a hazai szőlőbirtokosság érdekeinek megfelelően megoldva nincsen. Ennek a bizottságnak feladata az illetékes minisztériumokkal, vagy egyéb hatóságokkal való érintkezés mellett egy a hazai rézgáliczgyáraknál közbenjárni, mint esetleg odahatni, hogy a szükséges anyagokat külföldről lehessen beszerezni és kellő időben és mennyiségben a termelőkhoz juttatni, sürgős fölterjesztést intéz a földmívelésügyi miniszterhez egy a rézgálicz, mint a szénkéneg melőbbi és kellő mennyiségben való beszerzése, illetve a végett, hogy a miniszter a társadalom köréből erre irányuló törekvést tőle telhetőleg támogassa és pártfogolja. Az erre vonatkozó fölterjesztést a nagygyűlés tagjai küldöttségileg adják át a miniszternek. Sürgős fölterjesztést intéz a honvédelmi miniszterhez, hasson oda, hogy a magyar szőlőket fenyegető katasztrófális veszedelm elhárítása céljából szükséges rézgáliczmennyiség az itthon található, vagy külföldről beszerezhető ócska fémekből, vagy érczekből előállítható legyen. Ugyancsak feliratot intéz a pénzügyminiszterhez, hogy készítsessen a jövő nyárig legalább annyi szénkéneget, a mennyi a filloxera-foltok és a fiatal szőlőültetések gyéritéséhez okvetlenül szükséges.

Az előadói előterjesztést követő terjedelmes vitában Koppély Géza megállapítja, hogy olyan fontos kérdésről van szó, a minek a megoldásában ki kell kérni a hadügyminiszter és a miniszterelnök támogatását, ha a rézgálicz beszerzésénél rekompenciára van szükség, erről a gondoskodás állami feladat.

Bakó József orsz. képviselő ismertette a nagy-körösi és vidéki szőlők szomorú állapotát a rézgálicz hiánya miatt, javasolja, hogy a miniszterelnökhöz is intéztessek felirat.

Teleki Andor sürgeti a behozatalt még áldozatok árán is a semleges államokból.

Pfeiffer Ignác műgyemeti tanár bejelenti, hogy a szénkéneghiány enyhítésére a Műgyetem kísérleteket végzett kénnek előállítására olyan nyersanyagból, melyeket eddig nem requiráltak és a melyeknek a lefoglalása nem is várható. Ilyen anyag a gipsz, a kísérletek annyira haladtak, hogy azonnal átvihetők a gyakorlatba. Felszólal hangszolyozza, hogy az eljárást semmi szabadalom nem védi, azt a gazdaközönségnek és a kormánynak ajánlja fel.

Lónyay Ferencz miniszteri tanácsos kijelenti, hogy a földmívelésügyi minisztériumban ismerik a helyzetet, érzik annak a fontosságát s ki kell jelentenie, hogy a védekező szerek ebben az évben sem állanak a megkívánt mennyiségben rendelkezésre. Minden igyekezetükkel törekszenek a hiány kiküszöbölésére, hanem a rézgálicz a mai viszonyok között igen nehéz kérdés. Ennek gyártása az egész világon megsőkken, a nozzávaló anyagot pedig requirálni kellett. A szénkéneg tekintetében eredménytel igéző tárgyalások folynak a pénzügyminiszterrel. Arról biztosítja a gyűlést, hogy mind a két védekező szernek a kellő mennyiségben a szőlősgazdáknak rendelkezésére bocsátása tekintetében a kormány semmi módot és eszközt nem hazgy felhasználhatlanul, de a kérdés mai állásában pozitív ígéreket nem tehet.

Dicenty Dezső figyelmezteti a gazdákat a takarékos eljárásra; takarékosággal 30 százalékokot lehet a szükségletből lecsökkenteni.

Bernát Béla a rézkénpor beszerzését teszi szóvá. Magyari Kázmér szükségességnek tartja, hogy hadviselési czikkeknak jelentessék ki a rézgálicz, annak előállítására pedig állami feladatnak. Horváth Mór, Huppel Béla, Róth Pál dr. és többek felszólalása után Lónyay min. tanácsos helyreigazítja azt az állítást, hogy a minisztérium rézgáliczra szedett be pénzeket, a törvényhatóságok foglalkoztak ennek a beszerzésével.

Miután még Drucker Jenő előadó reflektált a felszólalásokra, a nagygyűlés elfogadta a határozati javaslatot és a bizottságba megválasztotta a következőket: Bernát Béla, Balázsovics Oszkár, Eörvssy Ferencz, Forster Elek, Györgyey Illés Koppély Géza, Oppenheim Henrik, Pukovits József, Szegedy György, Széchenyi Domokos gróf, Bakó György, Drucker Jenő, Hertelendy Ferencz, Bartha Ödön, Hammersberg Jenő, Róth Pál dr.

Szénkéneg helyett szénklorid. A filloxera elleni védekezésre már béke idején is több szakember a gyűlékony és robbanékony szénkéneg helyett a szénkloridot ajánlotta. A

Borászati Lapok legújabb számában Bernátsky Jenő beszámol erre vonatkozólag gyűjtött tapasztalatairól, melyek szerint kísérleteiből kiderült, hogy a szénklorid cseppfolyós alakban a rovarokat egy fél perc alatt megöli az es-then is, ha csak egy két csepp éri azokat; gázalakban pedig néhány perc alatt képes elpusztítani a benne levő rovarokat. A szénklorid készítéséhez szénkéneget használtak, de készíthető metánból klórból is. Mivel pedig metán az erdélyi gázmezőkön határátalan mennyiségben található, semmi akadályja sincs a kénklorid nagyban termelésének.

Saazi komlójelentés. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület saazi megbízottjának jelentése szerint az elmúlt hó első felében rend-s forgalom és változatlan árak mellett csakis Németország részéről nyilvánult mérsékelt érdeklődés elsőrendű és jó középminőségű saazi komló iránt. A hónap második tele ugyancsak tartott árakat és jobb minőségű áruk iránti keresletet mutatott, míg a gyengébb minőségűeknél a tulajdonosok némi árengedményt voltak kénytelenek tenni. Védken a forgalom jóval élénkebb és némely komlótermelő helyen csaknem az összes készlet már vevőre talált 50 kg.-jával 80—100 K árban. Az idegen áru közül a morva és stíriai csekély behozatali fityán inkább csak névlegesen jegyez, magyar áru pedig a közlekedési nehézségek folytán eddig még nem érkezett a saazi piacra. A saazi piac árjegyzés: I. Saazi áru: szemelt áru 120—125 K, elsőrendű 110—120 K, jó középminőségű 100—110 K, középminőségű 90—100 K, gyengemőségű 80—90 K 60 kg.-val számítva, II. Idegen áru: auschai 70—80 K, morva 60—75 K és stíria 55—70 K 50 kg.-val számítva. A hónap végén az irányzat nyugodt, csak elsőrendű áru iránt né illeg szilárdabb, árak tartottak, idegen áru iránt kereslet hiányzik.

Gazdabíróság a nyerscukor árának megállapítására. A fehérmegyei gazdák legutóbbi rendes ösz. közgyűlésén azt határozták, hogy a nyerscukor árának megállapítására gazdabíróság kinevezését fogják a földmívelésügyi minisztertől kérni.

Az Esterházy László gróf elnöklésével tartott ülésen elhatározták még, hogy a dohánybevételek árának növelése iránt mozgalmat indít, mert a mai ár nem felel meg a termelés drágulásának s ez a dohánykultra hanyatlását okozhatná. A szénkéneg- és rézgáliczszükséglet biztosítására a földmívelésügyi minisztert felkérlik, ugyanintén intézkedést kérnek a nyersolaj és benzín árának mérséklésére. Az állattenyésztés védelme nézőpontjából felkérlik a vármegye alispánját, hogy üszöborjuk levágására csak abban az esetben adjon engedelmet, ha annak szükséges voltát állatorvos állapítja meg. Végül azt határozták, hogy figyelemmel lesznek arra, hogy az ausztriai kötéendő új kiegyezésben a magyar mezőgazdaság kellő védelmet élvezzen az idegen termelés versenyével szemben.

A nyerscukorár új meghatározása.

A hivatalos lap minapi száma rendeletet közöl a nyerscukor új árszabásáról, ama répatermelők részére, a kiknek a répaszállító-szerződésében az ugynevezett »cukorpénz« kiszámítása a nyerscukor tőzsdei árjegyzéséhez igazodik. A mai rendelet a január 26-ikán megjelent rendelettel szemben a nyerscukor alapárát (az elméletben) Ausszigrára és Prágára vonatkozóan egyaránt 8.60 koronával emeli föl. Ez az eddigi hivatalos árat az Ausszigrára kötött répaszerződések javára 33.8 százalékkal, a Prágára kötött szerződések javára pedig 34.6 százalékkal javítja meg. A januári rendeletben ugyanis az előbbi helyre vonatkozóan 25.40, az utóbbira vonatkozóan pedig 24.80 koronás árat állapítottak volt meg. A mai rendelet ezzel szemben (egy fele részben répatermelők, fele részben nyerscukorgyári érdekeltekből alkotott bizottság javaslata értelmében) a prágai tőzsdén jegyzett ausszigi rakodóparti (ab Ausszig Landungsplatz) középár helyett: 1915. évi június, július, augusztus és szeptember hónapjaira 34 koronában az ugyanolt jegyzett prágai (ab Prag) középár helyett pedig: 1915. évi június, július, augusztus és szeptember hónapjaira 33 korona 40 fillérben állapította meg. A rendeletben az a körülmény jut kifejezésre, hogy a közös vámterület répatermelése az idén átlag 33 százalékkal csökkent. Megjegyzendő, hogy ez a csökkentés, Magyarországot különvéve, nálunk 40 százalékokot tesz ki.

Vizjogi döntvények. Árvizkár czimén a legelő és nádas után is van adóelengedésnek helye. (Közigazgatási bíróság 21.802—1914. P. sz.) — A kolerával fertőzésre gyanus folyó vizében halászat nem esik tilalom alá és az ilyen folyó vizéből származó hal árusítása sem korlátozható. (A m. kir. belügyminiszter 1914. évi 6944. sz. határozata.)

Az első bulgáriai gabonaszállító hajók útja Orsováról írják: Vasárnap haladt el itt a Dunán fölfelé való útjában az első három uszaly, a mely bulgáriai kikötőkből indult el gabonával megrakottan. A Haditermény részvénytársaság orsovai kirendeltsége már megkezdte a működését és hasznos tevékenységet fejt ki a balkáni gabonaüzlet irányítása körül.

Az Országos Erdészeti Egyesület f. évi közgyűlését december hó 12-en, délelőtt 10 órakor Budapesten az egyesület székházában tartja meg a következő tárgysorozattal: 1. Jelentés az egyesület működéséről a legutóbbi közgyűlés óta. 2. Elnök, két alelnök, negyvenkét választmányi tag és a számadásvizsgáló bizottság választása és pedig a múlt évi közgyűlés elmaradására, az időközi elhalálozásokra és a választmánynak az új alapszabályok értelmében történő kiegészítésére tekintettel az elnökség és a számvizsgáló-bizottság tagjai két évre, 15 választmányi tag négy évre, 17 választmányi tag három évre, 5-5 pedig két, illetőleg egy évre választandó. 3. Jelentés az 1913. és 1914. évi számadások megvizsgálásáról és az 1916. évi költségvetés megállapításáról. 4. Jelentés a Deák-Ferencz-alapítvány kamataiból kiírt irodalmi pályázatokról. 5. Indítvány az 1916. évi közgyűlés helyére és tanácskozási tárgyaira nézve. 6. Indítványok az egyesület céljainak előmozdítására általában. Van szerencsenk az Országos Erdészeti Egyesület t. tagjait felkérni, hogy a közgyűlésen minél számosabban vegyenek részt. Azon t. tagtársaknak, a kik a m. kir. államasutakon más alapon nem bírnak igényvel menetdíjkedvezményre, felkérjük, hogy kedvezményes menetjegy váltására feljogosító igazolvány iránt levélzõlapon az egyesület titkári hivatalhoz fordulni sziveskedjenek.

Külkereskedelmi forgalmunk az 1915. évi július havában. (A m. kir. központi statisztikai hivatal közlése.) Külkereskedelmi forgalmunk mennyiség szerint az 1915. év július havában a behozatalnál az előző hónap színvonalán maradt, míg a kivitelnél csökkenést mutat Behoztunk az 1915. év július havában 45 millió métermázsá árut 130 millió korona értékben, kivittünk pedig 26 millió métermázsát 91 millió korona értékben, július havában 120 millió értékű behozatal és 1131 millió korona értékű kivitel volt kimutatva.

Az előző évhez képest a számok természetesen ezúttal is igen alacsonyok. Az 1915. január-július hónapok főeredményeit az előző év megfelelő időszakával összehasonlítva, a következő képet nyerjük:

	Behozatal	Kivitel	Behozatal (-) v. kivitel (+) többlet
	értéke millió koronákban		
1914 január—jul.	1191.2	971.1	— 220.6
1915 január—jul.	814.5	768.6	— 45.9

Ausztriával való forgalmunkat külön vizsgálva, azt látjuk, hogy az előző év január—július hónapjaival szemben csak a behozatal értéke esett erősen vissza, kivitelünk értéke aránylag csak kevéssel maradt mögötte az előző évinek. Behozatalunk ugyanis Ausztriából az 1915. év első hét hónapjában 640.9 millió korona, kivitelünk Ausztriába ugyanezen idő alatt 657.1 millió korona értékű árut. A behozatal visszaesése az 1914. év megfelelő időszakával szemben 176.9 millió korona, a kivitel hanyatlása pedig 40.9 millió korona. Ehhez képest más a külkereskedelem képe is Ausztriával szemben, mint az összes forgalomban. Míg ugyanis a fentiek szerint összes külkereskedelmi forgalmunk mérlege 1915. év első hét hónapjában 45.9 millió koronával passzív volt, addig Ausztriával szemben mérlegünk 16.2 millió koronával aktív. Ezeknek az adatoknak a mérlegelésénél azonban figyelembe kell vennünk azt, hogy az értékadatok kiszámításánál a legfontosabb kiviteli cikkeknek az aktuális, magas árak vannak alapul veve, míg a behozatalnak majdnem minden áruja még az 1913. évre megállapított, most már teljesen idejét multá egységértékkel van szám-bavéve.

Jelentés a budapesti takarmányvásárról 1915. évi november hó 19-ik napján.

Hozatalok és árak.		Árak
I. Szálas takarmányok.	Fõlhozatal mm.-kint	állérekben
1. Réti széna I. rendű, ó	15 szekér	1600—1900
2. " " II.	62 "	1100—1500
3. " " I. r. új (csak jun. jul.-ban)	" "	" "
4. " " II.	" "	" "
5. Sárjuszéna	" "	" "
6. Muharszéna	22 "	1600—2 00
7. Luczernaszéna	4 "	1700—2000
8. Lóhereszéna	" "	" "
9. Kólesszéna	" "	" "
10. Zabos búkköny széna	5 "	1400—1900
11. Takarmány-zalma (árpa)	" "	" "
12. Tengeriszár	" "	" "
Összesen szálas takarmány:	108 szekér	
átlag á 1400 kg. Összes súly: 151,000 kilogramm.		
II. Szalma s alomfélék.		
13. Alomszalma	20 szekér	1000—1100
14. Zsuppszalma	2 "	1200—1400
15. Szalmaszeleska	" "	" "
16. Rétszéna III. rendű, csomagolásra	10 "	900—1000
Összesen szalmafele:	32 szekér	
átlag á 1400 kg. Összes súly: 44,800 kilogramm.		

A vásár forgalma.

Legtöbb széna érkezett honnan? Ócsa és Sáriról.
Legtöbb szalma érkezett honnan? Üllõ és Kiskakucsról.

SZESZ.

A szeszüzemekben e héten változatlan élénk forgalom uralkodott és nagy kereslet mellett finomított szeszért adózott 360—370 K-t fizettek, az nban a készletek oly csekélyek, hogy a beérkezett rendeléseket nem lehetett mind kiszközölni.

Denaturált szesz szilárd és élénk vételkedv mellett nagyban 35. kicsinyben 140 K-val kelt el. Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz e héten gyéribben volt ajánlva a kínált tételek igen élénk vételkedv mellett maximális áron találtak elhelyezést.

Maximális árak nagyban:

	régi áru	új áru
Kontingens nyersszesz adók nélkül	150—	130—
finomított szesz		
adó- és adópótlék nélkül	160—	140—
Finomított szesz adózva	—	360—370
Denaturált szesz	—	135—

NYILTÉR.

(F. rovatban közlõtekért nem vállal felelõsséget a szerkesztõség.)

VÉDJÜK MEG A MAI ÉRTÉKES ÁLLATÁLLOMÁNYT!

A borjak felnevelése legjobban
sikerül, ha mindjárt születésük
után beoltjuk azokat

BORJUTÜDŐLOB ÉS BORJUVÉRHAS ELLEN.

Mert: ezek a ragályosírak a legveszedelmesebbek az újszülöttekre és ezek ellenében módunkban van szérumozással HATÉKONYAN védekezni.

A megfelelő szérumok hazánkban a

Jenner-Pasteur Intézetben

Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz. a.
készülnek.

Az Intézet első és eredeti termelési helye hazánkban az összes állatgyógyászati szérumoknak és a készítmények államilag felülvizsgálatnak

Felelős fõszerkesztõ, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztõ: **FEHÉR ZOLTÁN.**

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoكتور hirneves füstösõ-tulhevitõjével.

Minden más nedvesgõz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítõ-képessége, mint tartóssága tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szén-telõgyasztanak.

Referenciákkal, kimerítõ felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 51. Sürögnyezim: Kemna, Budapest.
Telefon 91—21.

OROSZ FOGOLY FÖLDMIVESEK

RÉSZÉRE

TÉLI RUHÁKAT

SZÁLLIT JÓ MINŐSÉGBEN, OLCSÓ ÁRON

NEUMANN M. RUHAÁRUHÁZA

CS. ÉS KIR. UDVARI ÉS KAMARAI SZÁLLITÓ

BUDAPEST, IV., MUZEUM-KÖRUT 1.

Eredeti **STOCK** **MOTOREKE**

budapesti raktárunkról azonnal szállítható!

Saját javítóműhely.

Az államsegélyt csakis
1915. év folyamán
vásárlók élvezik.

A tél folyamán
EREVEZETŐ TANFOLYAM.

Állandó alkatrésZRaktár.

Saját javítóműhely.

Vezérképvisellete:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája,
Budapest, VI., Vilmos császár-ut 45.

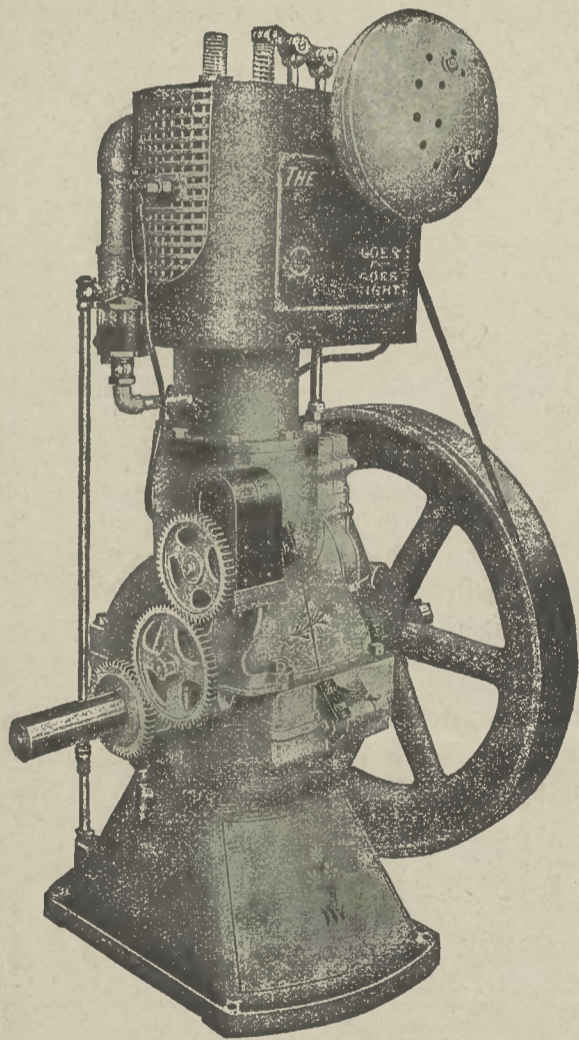
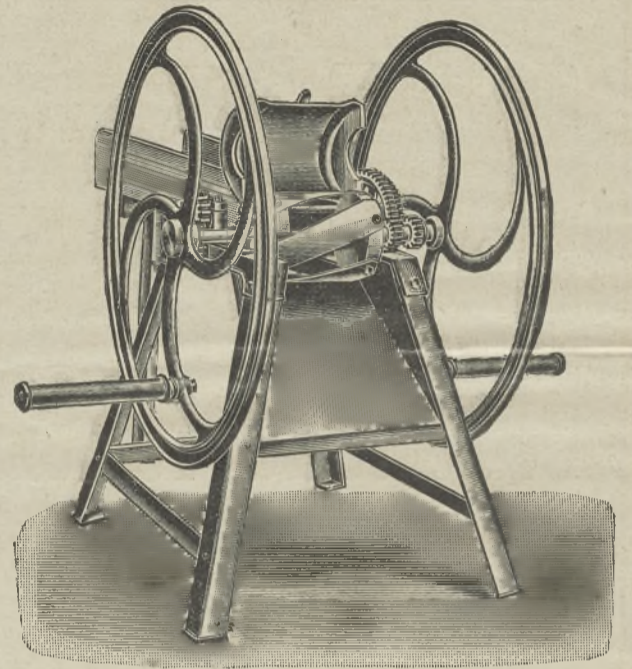
Telefon: 76—94.

Sürgönczim: „Diplings.“

Takarmánykikészítő gépeink:

répavágók, szecskavágók, darálók és füllesztők stb.

a legczélszerűbb kivitelben és
legjobb anyagból készülnek
s országszerte elismertek.

„NEW-WAY“

léghütéses és

„AVANCE“

nyersolaj-motorjaink

kivitel és munkateljesítmény
tekintetében minden más
gyártmányt messze felülmúlnak.

Egyszerű szerkezetük, üzembiztosságuk
és csekély tüzelőanyagfogyasztásuk

o'y előnyöket biztosítanak, hogy alkalmazásuk gazdaságosságáról a
jelen körülmények között, a midőn a benzin és olaj beszerzése im-
már nehézségekbe nem ütközik, a számító gazda is meggyőződik.

Felvilágosítással és leirással szolgál:

BÄCHER RUDOLF—MELICHAR FERENCZ.

Magyarországi vezérképviselő!

SZÜCS ZSIGMOND, BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26.